
Notes

Compleció d'un buit bibliogràfic: la lexicografia catalana (1989-1994), per *Maria del Pilar Perea*

INTRODUCCIÓ

Arribar al termini temporal que marca un final d'etapa en el desenvolupament d'un projecte o en la realització d'una activitat convida a contemplar el conjunt realitzat amb una certa perspectiva per tal de dibuixar-hi les tendències generals que han dominat al llarg de l'execució del projecte o de l'activitat en qüestió. Si s'apliquen aquestes consideracions a l'àmbit de la lexicografia catalana, la proximitat de la fi del mil·lenni és una bona excusa per fer balanç del recorregut d'aquesta disciplina al llarg d'aquest segle o —adoptant encara una visió més àmplia— des dels seus orígens. Amb tot, pel fet que no ens trobem encara al final de la centúria i que aquest repàs adquiriria una extensió superior a l'espai

de què disposem, deixem aquesta activitat per a una altra ocasió i concentrem els nostres objectius immediats a completar un buit bibliogràfic que s'estén del 1989 al 1994, en relació amb els diversos diccionaris que s'han publicat en aquest període. La decisió d'optar per l'esmentat interval és justificada per raó que dos dels treballs més recents relacionats amb aquesta temàtica — el llibre de Cabré i Lorente¹ (1991) i l'article de Perea² (1998)— acaben i s'inicien, respectivament, en els límits cronològics d'aquests dos anys.

Ambdós treballs, tot i que presenten característiques i objectius ben diferents, comparteixen la voluntat de donar compte dels diccionaris publicats en els períodes

1. M. T. CABRÉ i M. LORENTE, *Els diccionaris catalans: de 1940 a 1988* (Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1991).

2. M. P. PEREA, *De re lexicogràfica (1995-1997)*, «Els Marges», 60 (abril de 1998), ps. 96-120.

immediatament successius a les dades esmentades. El primer treball té la finalitat de documentar tots els diccionaris editats des del 1940 al 1988, a través de la seva classificació segons la temàtica, i inclou, en forma de fitxa, els continguts i les característiques específiques de cada obra. El segon treball, molt menys ambiciós i exhaustiu, pretén de dur a terme una aproximació als diccionaris publicats entre els anys 1995 i 1997, parant esment especialment en aquelles obres que incorporen aspectes nous i destacant les tendències —tant lexicogràfiques com editorials— que marcaran, sens dubte, l'acabament d'aquest segle i que es mantindran durant els primers anys del que encetarem: es tracta de l'elaboració i la comercialització dels diccionaris en suport magnètic.

Altres treballs relacionats amb l'activitat lexicogràfica, de caràcter menys o menys complet, documenten les publicacions anteriors al 1988 i n'esbossen les tendències. S'adeqüen a aquestes característiques les recopilacions següents: en primer lloc, les dues seleccions bibliogràfiques elaborades per Montserrat Prat (1984³ i 1988⁴) sobre lexicografia catalana, que també integren treballs relacionats directament o indirectament amb aquesta matèria. La primera selecció fa una relació dels reculls lèxics i terminològics publicats des del 1489 fins al 1938; la segona selecció bibliogràfica, que és la continuació de l'anterior, se centra en el període comprès entre el 1941 i el 1987. A continuació, cal esmentar el recull elaborat per M. Teresa Cabré (1984),⁵ que es va incorporar a la versió catalana del treball *Metodologia en la recerca terminològica* i que va ser posteriorment editat pel TERMCAT. Cal destacar també el treball sobre diccionaris i vocabularis espe-

cífics catalans de Jordi Balcells,⁶ l'inventari de M. Fabbri⁷ i la recopilació lexicogràfica que recull l'apartat *Vocabularis i diccionaris especialitzats*, que apareix com a annex en el treball de Josep M. Mestres, publicat per la «Revista de Llengua i Dret».⁸

D'altra banda, i aplicant ara una visió retrospectiva, no es pot obviar la informació present en les obres següents: el repertori crític de Pere Marçet i Joan Solà,⁹ que aplega un bon nombre de diccionaris publicats fins l'any 1900; el treball de Germà Colon i Amadeu Soberanas,¹⁰ que presenta un panorama descriptiu de la lexicografia catalana que s'obre amb els Glossaris de Ripoll, dels segles X i XI, i es tanca, el 1932, amb el *Diccionari general de la llengua catalana* de Pompeu Fabra; el recull descriptiu d'Albert Rico i Joan Solà,¹¹ que assenyala les etapes principals de la lexicografia catalana des del renaixement fins a l'any 1988 i que s'amplia considerablement a *Gramàtica i lexicografia catalanes: síntesi històrica* (València, Universitat de València, 1995), publicada pels mateixos autors, que penetra, a través d'exposicions clares i completes, en el recorregut històric de la lexicografia catalana¹² des dels seus orígens.

L'objectiu del present escrit, i representant la dinàmica establerta a Perea (1998), és dur a terme un repàs de les obres lexicogràfiques editades al llarg del període comprès entre el 1989 i el 1994. Es tracta, a més d'expli-

6. *Diccionaris i vocabularis específics catalans*, «Papers de Baixillera» (8-V-1985).

7. *Diccionaris catalans*, dins *A Bibliography of Hispanic Dictionaries* (Imola, Roma, Galeati, 1979).

8. Vegeu *Eines de referència per a la redacció i la correcció de textos administratius i jurídics*, «Revista de Llengua i Dret», 7 (1986).

9. *Història de la lingüística catalana 1775-1900. Repertori crític* (Girona / Vic / Universitat de Girona, Eumo Editorial / Universitat de Vic, 1998).

10. *Panorama de la lexicografia catalana* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1985).

11. Vegeu *Lexicographie*, dins *Lexicon der Romanischen Linguistik* (LRL), G. HOLTUS, M. METZELIN i C. SCHMITT (Tubinga, Max Niemeyer Verlag, 1991), vol. v, 2.

12. Per bé que dedicat a les gramàtiques, *Episodis d'història de la llengua catalana* (Barcelona, Empúries, 1991) de Joan SOLA, també esmenta algunes obres lexicogràfiques.

3. *Lexicografia catalana (I)*, «Anthropos», 44 (1984).

4. *Lexicografia catalana (II)*, «Anthropos, Supplementos», 6 (1988).

5. Vegeu *Metodologia en la recerca terminològica* de P. AUGER i L. J. ROUSSEAU (Barcelona, Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1984, 1a ed.; 1987, 2a ed.).

tar-les, d'assenyalar les tendències dominants en relació amb la tipologia i les característiques dels diccionaris editats. L'anàlisi dels tipus de diccionaris i de les tendències editorials són un indicatiu clar de dues realitats ben significatives: en primer lloc, dels diversos moments socioculturals —i sociopolítics— que ha viscut la llengua catalana i, en segon lloc, de les expectatives i de les necessitats dels usuaris de la llengua en relació amb els diccionaris editats. És evident que els diccionaris, que cobreixen unes característiques socials i funcionals, no són només un producte exclusivament lingüístic, sinó també sociohistòric, ideològic, pedagògic, comercial i estilístic.

Per donar compte de l'activitat lexicogràfica del període examinat, que és determinada alhora per les característiques que s'entrelluquen en els períodes anteriors, també es prendran en consideració la resta de reculls publicats en les etapes cronològiques que es poden perfilar al llarg d'aquest segle. Aquest tractament té una doble justificació: en primer lloc, perquè el desenvolupament lexicogràfic de les dues etapes precedents és explicatiu —tant des d'una perspectiva temàtica com comercial— de l'opció dominant que apareix en el període 1989-1994, és a dir, la publicació de diccionaris, vocabularis i lèxics d'especialitat; en segon lloc, perquè els reculls que han pres en consideració les obres lexicogràfiques d'aquestes etapes s'han limitat a donar-ne la referència o a indicar-ne les característiques físiques, però no han fet una valoració global de les tendències lexicogràfiques ni de les tipologies dels diccionaris editats.

La visió retrospectiva esmentada, pel que fa a la producció lexicogràfica, definirà dues etapes que proven d'adaptar-se a les divisions establertes en les obres ja citades de Prat (1984 i 1988) i de Cabré i Lorente (1991):¹³ la primera comprèn de l'any 1900 al 1932, per bé que, de fet, es podria per-

llongar fins el 1940; la segona etapa abasta del 1940 al 1988, tot i que, com es podrà comprovar en les pàgines següents, s'insinua un inici d'etapa a mitjan anys setanta, en particular a partir del 1975, pel que fa a l'aparició d'una tipologia concreta de diccionaris en català, que pren una rellevància considerable en el període en què se centra aquest treball. La transició entre una etapa i l'altra es realitza a través d'un breu interval d'improductivitat. Es tracta d'un parèntesi entre el 1937 i el 1940, justificat per l'esterilitat resultant de la Guerra Civil. Com s'observarà més endavant, les conseqüències d'aquest conflicte implicaran paral·lament etapes anuals d'infertilitat més o menys destacables pel que fa a la publicació de diccionaris i, òbviament, pel que fa a la resta de la producció editorial.

Aquest treball, inclòs el present apartat introductori, es divideix en tres parts. La part central correspon al nucli d'aquest escrit, és a dir, a l'explicitació de la producció lexicogràfica entre els anys 1989 i 1994. Amb tot, i per justificar la tipologia del material editat en aquest període, es farà una volguda digressió per la lexicografia d'aquest segle, tot explicitant les publicacions de les dues etapes precedents: del 1900 al 1940 i del 1940 al 1988. A partir del 1989, es farà un repàs, any per any, dels diversos compendis lexicogràfics publicats, agrupant-los segons la tipologia i fent constar les seves característiques més remarcables. No es tracta, però, d'una valoració crítica de les tipologies, els objectius i els resultats obtinguts, que superen de llarg l'abast d'aquest estudi, sinó que es pretén oferir una exposició descriptiva del panorama lexicogràfic del període en qüestió. Alguns dels treballs, per raó de la seva novetat, particularitats o idiosincràsia, rebran, però, una atenció especial.

El repàs que es durà a terme en relació amb els diccionaris publicats durant el període comprès entre 1989 i 1994 i l'al·lusió que rebran els diccionaris editats en les dues etapes anteriors no tindrà un

13. Aquesta delimitació temporal podria modificar-se si s'aplicaven altres criteris discriminadors.

caràcter exhaustiu i contindrà, en realitat, ben poques notes crítiques de cadascuna de les obres comentades. Es prendran en consideració, en canvi, la tipologia i la naturalesa específica de cada diccionari a fi i efecte de determinar les tendències lexicogràfiques dominants, que són, de fet, explicatives dels diversos moments historicosocials pels quals ha travessat la llengua catalana al llarg d'aquest segle.

ELS DICCIONARIS CATALANS DEL 1989 AL 1994

El període comprès entre el 1989 i el 1994 suposa el desenvolupament d'una tipologia de diccionaris que havia comptat des de mitjan anys setanta amb algunes representacions de caràcter escadusser: es tracta dels diccionaris, vocabularis o lèxics —denominació que reben en funció de les seves dimensions i abast— d'especialitat o terminològics.

L'examen superficial de les obres lexicogràfiques que es publiquen al llarg d'aquest segle permet de detectar —fins al període que examinem— cinc tendències generals que s'adeqüen a les necessitats sorgides del procés d'afirmació de la llengua catalana. Les tendències que reocorren en major o menor intensitat en les diverses etapes cronològiques que s'entrelluquen al llarg del segle XX són les següents: la recopilació de la parla popular, la voluntat de normativització del lèxic, l'elusió de les interferències entre català i castellà, l'establiment d'una comunicació efectiva amb altres llengües i, en darrer terme, la confecció de vocabularis o lèxics d'especialitat.

Cal remarcar que la darrera tendència esmentada arriba a la seva fase més operativa —manifestada a través de l'elaboració de diccionaris, lèxics, glossaris o nomenclatures, que cobreixen les necessitats d'adequació lèxica de determinats camps científicotècnics— quan el català està prou ben definit en l'àmbit prescriptiu i prou

normalitzat en els àmbits socioculturals i sociopolítics. Aquests condicionaments previs permeten de justificar que aquestes obres terminològiques siguin cronològicament tan tardanes.

Els precedents (1a. etapa: del 1900 al 1940)

Una succinta visió retrospectiva permet de situar cronològicament les cinc tendències esmentades anteriorment. En efecte, en el despuntar del segle i fins al 1940 aproximadament, s'observen dues activitats lexicogràfiques distintes: d'una banda, l'interès de recollir el cabal lèxic del català, a través de diccionaris que tenen l'objectiu de recuperar i plasmar la parla popular, bé que en algunes obres s'insinua un regust de correcció normativa. Pertanyen a aquest grup el *Diccionari popular de la llengua catalana* (Barcelona, Fco. Baxarías, 1904-1906, 3 volums) de Josep Aladern, pseudònim de Cosme Vidal i Rossich; el *Diccionari Aguiló* (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1915-1934, 8 volums) de Marià Aguiló i Fuster, que responia a la voluntat de l'autor d'elaborar un diccionari general de la llengua catalana, els materials del qual foren publicats per Pompeu Fabra i Manuel de Montoliu; o el *Diccionari Balari. Inventario lexicográfico de la lengua catalana* (Barcelona, Imp. Elzeviriana y Lib. Camí, 1926-1936, 2 volums, A-G) de Josep Balari i Jovany. Aquest interès culmina el 1930 amb la publicació del *Diccionari català-valencià-balear. Inventari lexicogràfic i etimològic en totes les seves formes literàries i dialectals* (Palma de Mallorca, Moll, 1930-1962) d'Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll, obra de caràcter totalitzant quant a les seves manifestacions espacials i història. Uns quants anys més tard, Antoni Griera publica el *Tresor de la llengua, de les tradicions i de la cultura popular a Catalunya* (Barcelona, Ed. Catalunya, 1935-1947). Malgrat que presenten característiques, continguts

i qualitats diferents, aquestes obres es basen en la recopilació de material lèxic —oral, en algun cas; documentat en textos antics, en la majoria de reculls—, que molt sovint abasta tot el domini lingüístic i que recull tant la llengua antiga com la moderna.

La tendència contraposada, és a dir, la voluntat prescriptiva, emparada en l'objectiu de consolidar un català modern, aflora en les obres lexicogràfiques primerenques de Pompeu Fabra, el *Diccionari ortogràfic* (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1917, 447 ps.), amb la seva versió reduïda del 1920, el *Diccionari ortogràfic abreujat* (Barcelona, Barcino, 61 ps.; 2a. ed. 1926), i es consolida en el *Diccionari general de la llengua catalana* (Barcelona, Llib. Catalonia, 1932, 1.972 ps.).

La resta de tendències esmentades es troben també representades en aquest període. Existeix una mostra de diccionaris —o vocabularis— bilingües, com ara el *Vocabulari català-esperanto. Vortaro Kataluna-esperanto* (Barcelona, Biblioteca «Joventut», 1909, 225 ps.) de F. Pujulà i Vallès, que recull l'interès lingüístic de l'època: permetre la comunicació entre parlants que no tenen una llengua comuna a través de l'elaboració d'una llengua artificial; el *Diccionari portàtil de les llengües catalana y alemanya. Taschenwörterbuch der Katalanischen und deutschen Sprache* (Madrid/Berlín, Adrian Romo /Langenscheidtsche Verlagsbuchhandlung, 1911, 2 vols.) d'Eberhard Vogel; i el *Novtssim diccionari català-francès, francès-català* (Llibreria Bonaví, Barcelona, 1932) d'A. de Rius Vidal. Són també dos exemples representatius de la tipologia plurilingüe, el *Diccionari català-francès-castellà* (Barcelona, Stampa d'en Francesch Badia, 1905, 632 ps.) d'Antoni Bulbena, el *Pal-las. Diccionari català-castellà-francès, amb vocabulari castellà-català i francès-català* (Barcelona, Central Catalana de Publicacions, 1927, 1.296 ps.) d'Emili Vallès, i el *Diccionario de diccionarios, castellano, latino, portugués, francès, italiano, catalán,*

inglés, alemán (Barcelona, Montaner y Simón, 1916-1917, 4 volums; Barcelona, Montasó, 1928, 2a. ed., 3 volums; París, Budé, 1930, 3a. ed., 4 volums).

Els diccionaris bilingües català-castellà tenen l'objectiu implícit de depurar el lèxic autòcton, salvaguardant-lo de la influència i la pressió del castellà, a banda de delimitar els àmbits corresponents a ambdues llengües. Són una mostra d'aquest grup el *Diccionari de la llengua catalana ab la correspondencia castellana. Nova edició enciclopèdica il·lustrada* (Barcelona, Salvat y Comp., 1910, 3 vol.),¹⁴ el *Nou diccionari castellà-català* (Barcelona, Imp. Vda. F. Badía, 1913, 637 ps.) d'Antoni Bulbena y Tosell i el *Diccionario catalán-castellano* (439 ps.), publicat pel mateix autor el 1919. El 1914, Antoni Rovira i Virgili publica el *Diccionari català-castellà, castellà-català* (Barcelona, Antoni López, 1914, 830 ps.), i cal esperar fins el 1921 perquè A. de Rius Vidal presenti el *Novtssim diccionari. I: Català-castellà. II: Castellà-català* (Barcelona, Bonavia, 1921).

La mateixa voluntat delimitadora es fa efectiva també entre valencià i castellà. D'aquest interès sorgeixen el *Vocabulari valenciano-castellano en secciones* (València, López y Cía, 1909, 186 ps.) de Joaquim Martí Gadea, el *Vocabulari ortogràfic valencià-castellà* (València, Edeta, 1921, 637 ps.) de Lluís Fullana i Mira, i el *Vocabulari valencià-castellà* (València, L'Estel, 1929, 86 ps.) de Juan de Resa.

La tendència a la depuració lèxica, especialment pel que fa a l'influx del castellà, es concreta en els tractats de barbarismes, com ara el *Diccionari de barbarismes introduhits en la llengua catalana* (Barcelona, Vilanova i la Geltrú, Oliva Tip., 1901, 477 ps.) d'Antoni Careta i Vidal, el *Diccionari de barbarismes del català modern* (Barcelona, Central Catalana de Publ., 1930, 230 ps.) d'Emili Vallès i el breu recull *Els barbarismes (Guia de la depuració del*

14. Hi ha edicions posteriors dels diferents volums els anys 1930, 1931, 1933, 1934 i 1935.

lèxic català) (Barcelona, Barcino, 1935, 90 ps.) de Bernat Montsià, pseudònim de Cèsar-August Jordana.

L'etimologia, en canvi, representada a través del *Vocabulari d'etimologies català-semítiques* (Barcelona, Escola Tipogràfica y Llib. Salesiana, 1903, 248 ps.) de Marià Grandia, té una incidència escassa. Per contra, apareixen alguns lèxics especialitzats:¹⁵ el *Vocabulari de paraules tècniques textils* (Barcelona, «La Unió Industrial, 1909, 32 ps.) de P. Prat i Colomé, els *Vocabularis tecnic-industrials, procedents del Primer Concurs Lexicogràfic de la Llengua Catalana, organitzat pel Centre Popular Catalanista de St. Andreu del Palomar l'any 1908* (Barcelona, Imp. J. Horta, 1910, 164 ps.), el *Vocabulari jurídic català* (Barcelona, Col·legi d'Advocats, 1934, 329 ps.) de Rafael Folch i Capdevila i L. G. Serralonga i Guasch, i el *Diccionari de medicina amb la correspondència castellana i francesa seguit d'un vocabulari castellà-català i un de francès-català* (Barcelona, Salvat, 1936, 829 ps.), sota la direcció de Manuel Corachan.

Els precedents (2a. etapa: del 1940 al 1988)

Després d'un període de transició dominat per la marginació cultural i política de la llengua catalana, que es fa patent, entre altres àmbits, a través de la seva improductivitat editorial, el 1940 obre una nova etapa que es perllonga fins a finals dels anys vuitanta. En aquesta etapa es pot traçar la mateixa divisió temàtica esmentada, per bé que una pressió política progressivament menys ferma, en relació amb la llengua i la cultura catalanes, permet l'edició de diccionaris de tipologia diversa, que inclouen tant repertoris de caràcter

15. Només fem referència a les obres lexicogràfiques de caràcter independent. No es fa al·lusió, malgrat el seu interès, als reculls lèxics manifestats en forma de vocabularis que apareixen en publicacions periòdiques com ara el «Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana», el «Butlletí de Dialectologia Catalana» o «Estudis Romànics».

general com lèxics d'especialitat, passant per diccionaris correctius (diccionaris de barbarismes, diccionaris ortogràfics), diccionaris bilingües i plurilingües, diccionaris escolars, diccionaris visuals, de locucions, inversos, de la rima, de sinònims i antònims, d'homònims i parònims, etimològics, dialectals i ideològics.

Si, des d'un punt de vista quantitatiu, el nombre de diccionaris, durant el primer període esmentat —del 1900 al 1940—, és francament minoritari —hi ha anys que no se'n publica cap i en el millor dels casos no se superen les tres publicacions anuals—, el segon període —del 1940 al 1988— comença amb la mateixa tònica, però va prenent una embranzida progressiva i creixent. Així, els anys 1948, 1954, 1956, 1958, 1959, 1960 i 1961 compten amb una sola publicació de caràcter lexicogràfic, per bé que encara s'aprecia una absència total de publicacions d'aquest tipus els anys 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1955, 1957, 1962, 1963, 1964, 1967 i 1971. Al llarg dels anys restants s'observa una tendència sempre en ascens: el 1966, el 1969 i el 1970 es publiquen tres diccionaris; el 1976, quatre; el 1965, cinc; el 1972, el 1973 i el 1978, sis; el 1974, set; el 1980, vuit; el 1968 i el 1975, nou; i el 1977 i el 1979, onze diccionaris. Aquesta tendència progressiva es va enfortint el 1987, moment en què surten al mercat catorze reculls lexicogràfics; el 1981 i el 1983, n'apareixen quinze; el 1982, divuit; el 1984 i el 1986, vint; i, en darrer terme, el 1985 i el 1987, vint-i-sis.

Tot i que un treball exhaustiu bauria de relacionar la tipologia de diccionaris amb la xifra d'obres publicades els anys esmentats, no hi ha dubte que el nombre creixent d'obres lexicogràfiques permet d'extreure algunes conclusions significatives. D'una banda, fins a finals dels anys cinquanta, dominen treballs específics centrats en el lèxic, de caràcter dialectal o històric, que es concreten en vocabularis, glossaris o nomenclatures. De l'altra, dels anys seixanta ençà, pot tornar-se a aplicar

parcialment la divisió en cinc tendències efectuada en el període anterior, ometent, però, la recopilació de la parla popular, que es canalitza, en general, a través d'obres específiques centrades en l'àmbit de la dialectologia, i desenvolupades especialment a través de tesis doctorals.

La recopilació de la parla popular deixa pas a un objectiu prescriptiu més sistemàtic. Aquesta voluntat de normativització —i, de retruc, de normalització— s'inicia amb les noves edicions¹⁶ del *Diccionari general de la llengua catalana* (Barcelona, Llib. Catalonia, 1932), bé que a partir de mitjan seixanta l'oferta comercial s'amplia amb l'aparició d'altres diccionaris que pretenen de cobrir els buits derivats dels nous requeriments de denominació esdevinguts per raó de la manca d'actualització —tot i les diverses reedicions, amb la incorporació d'addicions i esmenes— del *Diccionari Fabra*. I és per aquest motiu, i també amb el desig de diversificar el mercat, que sorgeixen iniciatives de diferents autors i editors.¹⁷ És interessant de confrontar-ne els títols, que contenen, sobre una base gairebé comuna, adjectius com ara *general*,

manual, *nou*, *fonamental* o *enciclopèdic*. A més del títol, el nombre de pàgines de cada publicació és representatiu de la seva finalitat i dels destinataris a qui s'adreça, com també ho és el nombre d'entrades que presenten.

Quant a l'any d'edició, no és negligible que el 1975, any que enceta la transició política, apareguin tres diccionaris de caràcter general, en tots els casos amb una voluntat normativa, mentre que la resta d'obres lexicogràfiques s'han anat publicant en degoteig els anys anteriors o posteriors. Si durant els anys immediats a la desfeta provocada per la Guerra Civil calia parlar d'una absència total de publicacions de caràcter lexicogràfic, el període franquista subsegüent aconseguí reprimir —sense arribar a anorrear, però— l'ús cultural i editorial del català. Si bé, com recorda Vallverdú (1991),¹⁸ a partir del 1946 s'autoritza la creació d'algunes editorials dedicades a publicacions en català, durant els anys cinquanta i una bona part dels seixanta s'aprecia una migradesa considerable en relació amb la publicació de diccionaris. Progressivament, però, s'entrellaça un cert període de liberalització que es plasma, en relació amb la temàtica que estudiem, en el paper preponderant que aconsegueixen de mica en mica algunes editorials que dediquen una part de la seva producció a les publicacions de caràcter lexicogràfic, la progressiva hegemonia de les quals anirà diluint les empreses més reduïdes. Des d'aquesta perspectiva, cal destacar l'especialització creixent que, arran de la publicació de la *Gran enciclopèdia catalana*, adquireix Enciclopèdia Catalana, pel que fa a les publicacions de caràcter lexicogràfic.¹⁹

16. Cf. una segona edició el 1954, una vuitena edició el 1977 i una divuitena edició el 1983.

17. Cf. el *Diccionari actual il·lustrat de la llengua catalana* (Barcelona, Arimany, 1965, 1.056 ps., 65.000 entr.) de Miquel ARIMANY; *Diccionari català general* (Barcelona, Arimany, 1965, 1.413 ps., 100.000 entr.) del mateix autor; el *Diccionari manual ortogràfic de la llengua catalana* (Barcelona, Bibliograf, 1975, 550 ps., 30.000 entr.); el *Diccionari de la llengua catalana* (Barcelona, Albertí, 1975, 412 ps., 26.500 entr.) de Santiago ALBERTÍ; el *Diccionari manual de la llengua catalana* (Barcelona, Selecta, 1975, 1.041 ps., 40.000 entr.) de Josep MIRACLE; el *Nou diccionari de la llengua catalana* (Barcelona, Claret, 1975, 846 ps., 26.000 entr.) de Joan B. XURIGUERA; el *Diccionari fonamental de la llengua catalana* (Barcelona, Bibliograf, 1979, 446 ps., 5.000 entr.); el *Diccionari de la llengua catalana* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1982, 1.677 ps., 70.000 entr.) i el *Diccionari enciclopèdic. Manual* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1984, 1.267 ps., 75.000 entr.). Hi ha diccionaris que poden incorporar, a més, altres funcionalitats; es tracta, per exemple, del *Diccionari Regina d'ús del català. Barbarismes, síndroms, equivalències català-castellà, castellà-català, gentilicis, vocabulari català-castellà de vegetals i animals* (Barcelona, Regina, 1984, 600 ps.).

18. *L'extensió social del català durant mig segle (1939-1989)*, dins *Processos de normalització lingüística: l'extensió d'ús social i la normativització*, a cura de Joan MARTÍ CASTELL (Barcelona, Columna, 1991), ps. 11-23.

19. La prospectiva insinua —en una trajectòria esbossada a PERA (1998)— un mercat format per grans editorials que han absorbit o desbancat les empreses petites. Aquestes entitats comercials

En aquesta etapa augmenta també l'interès pels diccionaris —o vocabularis— bilingües i per la seva diversificació. Resten recollides, doncs, les relacions entre el català i el francès,²⁰ el català i l'anglès,²¹ el català i l'alemany,²² el català i l'italià,²³ el català i el portuguès,²⁴ el japonès i el català,²⁵ el rus i el català,²⁶ a més d'un lèxic bàsic català-llatí.²⁷ Al marge de les iniciatives de les editorials Arimany o Pòrtic en l'àmbit dels diccionaris bilingües, s'observa també una preponderància i una activitat destacables en la producció editorial d'Enciclopèdia Catalana. D'altra banda, l'interès pels diccionaris plurilingües es reflecteix en

el *Diccionario simultáneo en 21 idiomas: español, inglés, francés, alemán, italiano, portugués, catalán...* (Barcelona, Distein, 1977, 416 ps.).

Al marge d'aquests diccionaris, que fan de pont entre el català i altres llengües, la relació que afecta el català i el castellà es fa patent en un nombre força elevat —dinou—²⁸ de diccionaris bilingües. La publicació d'aquest tipus de diccionaris s'inicia el 1961 i es perllonga, a través de les propostes de les diverses editorials del moment, fins a la publicació dels dos volums corresponents al *Diccionario castellà-català* i al *Diccionari català-castellà* d'Enciclopèdia Catalana.

Paral·lelament, les relacions entre el valencià i el castellà han donat origen a un

tendeixen a la monopolització i a l'especialització tècnica i persegueixen, en la majoria dels casos, emparades en unes obres d'una qualitat innegable —si més no pel que fa a les expectatives del públic—, una clara finalitat lucrativa.

20. Cf. el *Diccionari pràctic català-francès i francès-català* (Barcelona, Arimany, 1968, 232 ps.) i el *Diccionari català-francès i francès-català* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1979, 1.095 ps.) de C. CASTELLANOS i R. CASTELLANOS; el *Diccionari bàsic francès-català* (Perpinyà, Centre Pluridisciplinari d'Estudis Catalans, 1974, 203 ps.) de Lluís CREIXELL.

21. Cf. el *Diccionari anglès-català, català-anglès* (Barcelona, Pòrtic, 1973, 253 ps.) de Jordi CÒLMEF; el *Nou diccionari anglès-català, català-anglès* (Barcelona, Pòrtic, 1981, 780 ps.) del mateix autor, que abandona el format de butxaca; el *Diccionari anglès-català. Diccionari català-anglès* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1983, 2 vols., 1.107 ps., 842 ps.) de Salvador OLIVA i Angela BUXTON.

22. Cf. *Diccionari alemany-català* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1981, 716 ps.) de Lluís C. BATLLE i Günther HAENSCH; el *Diccionari alemany-català, català-alemany* (Barcelona, Pòrtic, 1981, 543 ps.) de Roser GUARDIA i Maria RITTER OBRADORS.

23. Cf. *Diccionari italià-català, català-italià* (Barcelona, Pòrtic, 1982, 612 ps.) de Jordi FORNAS.

24. Cf. *Diccionari portuguès-català, català-portuguès* (Barcelona, Pòrtic, 1982, 512 ps.) de Clara PRAT TURU i el *Diccionari portuguès-català* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1985, 897 ps.) de Manuel de SEABRA i Vimala DEVI.

25. Cf. *Diccionari bàsic català-japonès, japonès-català* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1984, 562 ps.) d'Albert TORRES i GRAELL.

26. Cf. *Diccionari rus-català* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1985, 487 ps.) de Dorota SZMIDT i Monika ZGUSTOVA.

27. *Lèxic bàsic llatí-català, català-llatí* (Barcelona, Col·legi de Doctors i Llicenciats, 1984, 123 ps.) d'Esperança BORRELL i Teresa FERRER.

28. *Diccionari castellà-català, català-castellà* (Barcelona, Albertí, 1961, 1.183 ps.) de Santiago ALBERTÍ; *Diccionari català-castellà, castellà-català* (Barcelona, Arimany, 1965, 535 + 413 ps.) de Miquel ARIMANY; *Diccionari popular català-castellà* (Barcelona, Millà, 1966, 285 ps.); *Diccionari pràctic castellà-català. Diccionari pràctic català-castellà* (Barcelona, Miquel Arimany, 1968, 224 + 232 ps.); *Diccionari Mateu catalán-castellano, castellano-catalán* (Barcelona, Mateu, 1969, 683 ps.); *Diccionari català-castellà, castellà-català* (Barcelona, Edhasa, 1969, 1.083 ps.) de Josep MIRACLE; *Diccionari manual castellà-català, català-castellà* (Barcelona, Bibliograf, 1974, 300 + 309 ps.); *Canigó. Diccionario catalán-castellano y castellano-catalán* (Barcelona, Ramon Sopena, 1975, 880 ps.) de Pere ELIES BUSQUETA; *Diccionari català-castellà, castellano-catalán* (Barcelona, Bruguera, 1980, 544 ps.) de Frederic LARREULA; *Diccionari català-castellà i castellà-català* (Barcelona, Blume, 1981, 248 ps.) de Josep MUNTÉ VILA; *Diccionari essencial castellà-català, català-castellà* (Barcelona, Diàfora, 1982, 285 ps.) de Josep MUNTÉ VILA; *Diccionari castellà-català*, (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, Diputació de Barcelona, 1985, 1370 ps.); *Diccionari català-castellà* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, Diputació de Barcelona, 1987, 1.300 ps.); *Vocabulari català-castellà* (Barcelona, Barcino, 1961, 465 ps.) d'Eduard ARTELLS; *Vocabulari català-català* (Barcelona, Salvat, 1968, 375 ps.); *Vocabulario castellano-catalán y catalán-castellano* (Barcelona, Salvat, 1970, 376 ps.); *Vocabulari essencial castellà-català* (Barcelona, Selecció, 1973, 500 ps.) de Josep MIRACLE; *Vocabulari castellà-català, català-castellà* (Barcelona, Bibliograf, 1984, 608 ps.).

29. Valencià-castellà: *Vocabulari castellà-valencià. II. Vocabulari valencià-castellà*. (València, Sicania, 1960, 222 ps.) de Francesc FERRER PASTOR;

nombre important de diccionaris o de vocabularis.²⁹ També amb caràcter dual, des d'un punt de vista dialectal, Francesc de B. Moll publica el *Vocabulari mallorquí-castellà. Amb inclusió de les paraules típiques de Menorca i Eivissa* (Palma de Mallorca, Moll, 1965, 326 ps.).

Altres diccionaris tenen un caràcter monodialectal, com ara el *Diccionari català de l'Alguer* (Barcelona, Regina, 1988, 1180 ps.) de Josep Sanna, i el *Vocabulari rossellonès amb traducció en català normatiu i en francès* (Perpinyà, Association Polytechnique des Pyrénées Orientales, 1987, 54 ps.) de Carles Grandó.

En aquest període continua l'elaboració de lèxics i diccionaris de barbarismes, a més de la publicació del *Vocabulari de barbarismes* (Barcelona, Caixa d'Estalvis de Catalunya, 1981, 319 ps.) d'Aureli Cortiella, a través de dues obres breus:³⁰ *Parleu bé el català. I: Vocabulari d'incorreccions* (Barcelona, Claret, 1966, 79 ps.) de Ramon Caralt i *Parleu més bé el català* (Barcelona, Claret, 1978, 152 ps.) d'Antoni Ferrer, amb la col·laboració de Ramon Caralt i Manuel Casanoves. El 1987 apareix el *Diccionari de barbarismes* (Barcelona, De Vecchi-Cap Roig, 159 ps.) d'Isabel Gimeno.

L'interès per l'origen, la formació i la

història dels mots catalans té en aquesta època un representant màxim i únic; es tracta del *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* (Barcelona, Curial, Caixa de Pensions «I.a Caixa», 1980-1991), que Joan Coromines desenvolupà en relació amb el lèxic català, després de l'experiència obtinguda amb el *Breve diccionario etimológico de la lengua castellana* (Madrid, Gredos, 1961, 610 ps.), el *Diccionari crític etimológico de la lengua castellana* (Berna / Madrid, 1954-1957, 4 vols.) i amb el *Diccionario etimológico castellano e hispánico* (Madrid, Gredos, 1980-1991, 6 vols.), aquest darrer en col·laboració amb J. A. Pasqual. El *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* pretén d'examinar críticament, des dels àmbits etimològic i històric, l'evolució formal dels significants a través dels segles i també de reflectir els canvis possibles que poden experimentar quant al contingut.

Els llenguatges d'especialitat són també conreats en l'interval comprès entre 1940 i 1988. Cal esperar, però, fins al 1968, moment en què apareixen obres esparses, com ara la *Terminologia de la banca, borsa i caixes d'estalvis. Castellà-català i viceversa* (Barcelona, Caixa de Pensions, 1968) i el *Vocabulari terminològic de caixes d'estalvis, castellà-català* (Barcelona, Mediterrània, 1968, 45 ps.), perquè el camp de la terminologia moderna comenci a prendre un cert impuls. Posteriorment, apareixen reculls lèxics no sistemàtics que incideixen en un àmbit concret de la ciència o de la tècnica. Exemples d'obres d'aquestes característiques es troben en el *Diccionari d'electrònica* (Barcelona, Pòrtic, 1971, 197 ps.) i en el *Vocabulari de luminotècnica* (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1979) de Lluís Marquet, en el *Diccionari de comerç exterior* (Barcelona, Alba, 1972, 76 ps.), en el *Diccionari tècnic de l'automòbil (català-castellà, castellà-català)* (Barcelona, Pòrtic, 1972, 151 ps.) de Josep Balbastre, en el *Glosario de dos mil voces usuales en la técnica edificatoria, con las respectivas voces,*

Castells: Diccionari castellà-valencià, valencià-castellà (València, Lisboa Silva, 1977, 1.000 ps.) de R. CASES LISBOA i D. PÉREZ SILVA; *Vocabulari valencià-castellà* (Alicante, Instituto d'Estudios Alicantinos, 1979, 213 ps.), d'A. RAMOS FOLQUES; *Vocabulari valencià-castellà, castellà-valencià* (València, Grup d'Acció Valencianista, 1984, 1.000 ps.); *Diccionari valencià-castellà, castellano-valenciano* (Barcelona, Fuentes edit., 1984, 1.206 ps.) de R. CASES LISBOA i D. PÉREZ SILVA; *Diccionari castellà-valencià, valencià-castellà* (València, Rfo Turia, 1985, 1.200 ps.), dels mateixos autors que l'obra anterior; *Diccionari diferencial valencià-castellà* (València, Recio Alfaro, 1985, 208 ps.) de C. X. RECIO ALFARO; *Diccionari Gregal: castellà-valencià, valencià-castellà* (València, Gregal, 1987, 508 ps.) de Vicent PASQUAL.

30. Per a una relació més completa de tractats de barbarismes, tant de caràcter lexicogràfic com emmarcats en altres obres, vegeu *Gramàtica i lexicografia catalanes: Síntesi històrica* d'Albert RICO i Joan SOLÀ (València, Universitat de València, 1995).

etimologia, sinonimia y equivalencia en alemán, catalán, francés, inglés e italiano (Barcelona, G. Goli, 1972, 403 ps.) de Bonaventura Bassegoda, en el *Vocabulari mèdic* (català, castellà, anglès, francès) (Barcelona, Acadèmia de Ciències Mèdiques, 1974, 265 ps.), en el *Vocabulari nàutic* (Barcelona, Servei d'Ofset de Banca Catalana, 1977, 39 ps.) de Margarida Guàrdia i Joan Puig, en el *Diccionari d'informàtica* (Barcelona, Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació, 1978, 214 ps.), en el *Diccionari de la ciència i la tecnologia nuclears* (Barcelona, Edicions 62, 1979, 316 ps.) d'Antoni Lloret, en el *Diccionari de l'utilatge químic* (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1977, 60 ps.) de Salvador Alegret, en el *Diccionari general d'heràldica* (Barcelona, Edhasa, 1982, 243 p.) d'Armand de Fluvià o en el *Diccionari jurídic català* (Barcelona, Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, 1986, 454 ps.).

Pel que fa als vocabularis bàsics, el 1971, el Seminari de Didàctica del Català de Rosa Sensat elabora el *Vocabulari bàsic català infantil i d'adults* (Barcelona, Saturno, 1971, 63 ps.), que ha servit com a obra de referència en el món de l'ensenyament i en la confecció posterior de diccionaris escolars, diccionaris breus, diccionaris usuals o diccionaris essencials. Aquests diccionaris s'emparen sovint en llistes dels mots més importants d'una llengua en relació amb el seu ús, amb la finalitat de donar a conèixer i de consolidar el vocabulari usual i necessari per establir una adequada activitat comunicativa.

La voluntat de plasmar la identitat entre dos mots, malgrat la inexistència d'una sinonímia estricta, es manifesta a través dels diccionaris de sinònims, que tenen en compte les relacions estructurals presents en el lèxic d'un sistema lingüístic. El primer diccionari de sinònims, però, no apareix fins l'any 1970; es tracta del *Diccionari de sinònims, idees afins i antònims* (Barcelona, Teide / Lavínia, 1970, 823 ps.) de Santiago Pey. A partir d'aleshores es publica el

Diccionari de sinònims de Manuel Franquesa (Barcelona, Pòrtic, 1971, 1.234 ps.), el d'Albert Jané (Barcelona, Aedos, 1972, 603 ps.) i d'altres que es van succeint gairebé cada any.³¹ Malgrat aquesta varietat, els diccionaris de sinònims solen oferir una simple enumeració de sinònims, sense una indicació exacta sobre la denotació o connotació; en general, no indiquen tampoc ni situacions ni exemples d'ús.

Per tancar aquest succint panorama descriptiu no es poden deixar d'esmentar els diccionaris enciclopèdics publicats durant aquest període. En aquest tipus de diccionaris sol combinar-se la descripció enciclopèdica amb la descripció lingüística, atès que també s'hi poden incloure indicacions lingüístiques, com ara etimològiques, fonètiques, gramaticals, i fins i tot estilístiques. En primer lloc, cal consignar el *Diccionari enciclopèdic* (Barcelona, Salvat, 1968-1970, 4 volums),³² que constitueix una reedició actualitzada del *Diccionari enciclopèdic de la llengua catalana*, que s'ha esmentat en el subapartat anterior. En segon lloc, apareix la *Gran enciclopèdia catalana* (Barcelona, Edicions 62 / Enciclopèdia Catalana, 1970-1980),³³ en 15 volums. En darrer lloc, cal esmentar el *Gran Larousse català* (Barcelona, Edicions 62, 1990-1997) en deu volums i un suplement.

Després d'aquesta visió general, que permet de justificar les tendències lexicogràfiques i la tipologia de diccionaris que dominen en el període següent, el pas següent consistirà a desgranar any per any les diverses publicacions que s'han editat. Cal

31. Cf. el *Diccionari manual de sinònims i antònims* (Barcelona, Bibliograf, 1973, 335 ps.), el *Diccionari usual de sinònims catalans* (Barcelona, Arimany, 1975, 572 ps.) de Miquel ARIMANY, el *Diccionari usual de sinònims catalans* (Barcelona, Arimany, 1975, 627 ps.) de J. RASPALL i J. RIERA SANS i el *Diccionari pràctic de sinònims catalans* (Barcelona, Arimany, 1979, 640 ps.).

32. El 1976 se'n fa una reedició ampliada en vuit volums, i el 1985, en deu.

33. N'apareixen tres suplementes, respectivament, els anys 1983, 1989 i 1993. Una segona reedició en vint-i-quatre volums es publica del 1986 al 1989.

assenyalar que, en general, els diccionaris d'aquest període tenen com a denominador comú l'interès per la terminologia i, en conseqüència, la realització de projectes de desenvolupament sistemàtic en àmbits concrets i necessitats fins aleshores d'uns termes normalitzats i genuïns, alliberats alhora de les interferències en relació amb el castellà i l'anglès. S'aprecia, a més, una segona tendència, la reedició i la reimpressió d'obres lexicogràfiques ja publicades, especialment pel que fa als diccionaris generals i als diccionaris bilingües. En darrer terme, s'observa l'aparició de nous projectes de diccionaris, com ara el *Diccionari de pronúncia* de Jordi Bruguera, el *Diccionari invers amb informació morfològica* de Joan Mascaró i Joaquim Rafel i l'aparició de diccionaris en suport informàtic. En són una mostra l'*Hiperdiccionari*, el *Diccionari de la llengua catalana* i el *Diccionari enciclopèdic de medicina*.

L'any 1989

Si el 1988 es tancava amb un saldo de vint-i-sis diccionaris, el 1989 en presenta una xifra força més baixa —només set—, si es descompten les reedicions i les reimpressions dels diccionaris publicats en els anys anteriors. El nombre reduït de publicacions és també extrapolable a l'edició de vocabularis i lèxics d'especialitat.

Durant l'any 1989 s'editen dos diccionaris de temàtiques ben diverses: d'una banda, el *Diccionari Barcanova de geografia de Catalunya*, dirigit per Maite Arqué i Bertran; d'una altra, pel que fa a l'estudi del lèxic toponímic, Joan Coromines, comptant amb la col·laboració de Joan Mascaró Passarius, publica el primer volum de l'*Onomasticon Cataloniae*, dedicat a la toponímia antiga de les Illes Balears. El conjunt de l'obra, que abasta vuit volums, és un recull d'onomàstica que comprèn la toponímia i l'antroponímia de tot el domini lingüístic català. El primer volum res-

pon a l'estructura original de l'obra, que preveia ordenar els topònims per àrees geogràfiques. Una reestructuració en la presentació del lèxic ha cregut més encertat de presentar els materials totals en ordenació alfabètica, recollint en una mateixa entrada els topònims que es repeteixen en diverses regions de Catalunya.

Centrat en la terminologia esportiva, el *Diccionari de l'esport català-castellà, castellà-català* d'Enric Bañeres, Manuel de Seabra i Ester Bonet, emmarcat també en els diccionaris bilingües, constitueix un prolegomen dels repertoris lexicogràfics dedicats a l'esport, que faran la seva eclosió entre els anys 1991 i 1992.

Pel que fa a l'àmbit dels vocabularis, cal destacar el *Vocabulari bàsic d'art per a l'escola* d'Antoni Moras, publicat per l'AAPSA Rosa Sensat, i el *Vocabulari comercial*, editat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Aquesta obra, de 63 pàgines, complementa altres vocabularis comercials que van ser editats entre el 1981 i el 1986, respectivament, per la Delegació d'Ensenyament Català Òmnium Cultural i pel Gabinet d'Ús i Ensenyament del València de la Generalitat Valenciana. Les diferències entre aquests dos darrers vocabularis són, però, ben reduïdes, atès que, en el segon cas, es tracta de la versió valenciana del primer.

En darrer terme, l'apartat dels lèxics comprèn dues publicacions esparses que incideixen en aspectes ben diferenciats: d'una banda, el Consell Insular de Menorca publica el *Lèxic dels establiments alimentaris*; d'una altra, la Universitat Politècnica de Catalunya presenta el *Lèxic de la ciència del sòl: català, castellà, francès, anglès*, de Jaume Porta i Casanellas.

L'any 1990

En contrast amb l'any anterior, al llarg del 1990 s'incrementa el nombre i la tipologia dels diccionaris editats. El còmput total arriba a les deu obres.

En primer lloc, apareix un nou diccionari bilingüe: el *Diccionari català-francès, francès-català*, de Renée Mathieu, editat per Miquel Arimany. Es tracta d'un diccionari en format de butxaca, de 134 pàgines, que es presenta com una nova alternativa als diccionaris bilingües català-francès que s'han esmentat anteriorment.

En segon lloc, els diccionaris ortogràfics tenen la finalitat d'indicar la grafia dels lemes que els integren i posseeixen, sens dubte, una orientació clarament normativa. Jordi Bruguera, amb el *Diccionari ortogràfic i de pronúncia*, introdueix, però, una novetat en relació amb aquest tipus de diccionaris, pel fet que incorpora la pronúncia de les entrades d'aquest recull, que no són sinó els mots del *Diccionari de la llengua catalana* (d'Enciclopèdia Catalana), amb l'exclusió dels termes científicotècnics que serien més propis de diccionaris especialitzats. El *Diccionari ortogràfic i de pronúncia*, emmarcat en la col·lecció *Diccionaris complementaris* d'Enciclopèdia Catalana, en la qual s'inclourà també el *Diccionari d'abreviacions* que examinarem més endavant, està concebut com una obra de consulta destinada a tots els usuaris de la llengua —sense uns coneixements gramaticals específics—, que cerquen de resoldre d'una manera ràpida els dubtes suscitats per l'ortografia i per la pronúncia de la varietat estàndard del català central. Ateses les seves característiques, no inclou definicions, però sí que afegeix la categoria gramatical, la separació sil·làbica i la flexió de gènere i nombre dels diferents noms i adjectius que incorpora. Pel que fa a l'àmbit verbal, un breu resum gramatical, que introdueix diverses qüestions bàsiques de caràcter ortogràfic i flexiu, integra els paradigmes model·lics de les conjugacions considerades regulars i les característiques generals que presenten els verbs irregulars, a més de d'indicar la conjugació completa, juntament amb la forma fonètica corresponent, d'alguns dels models dels verbs regulars i irregulars.

No hauria estat sobrer, però, que, a més

dels aspectes introductoris esmentats, aquest diccionari hagués inclòs un preàmbul relacionat amb qüestions ortològiques o ortoèpiques, manifestant la presa de decisions en relació amb l'estàndard de la varietat central, i incorporant algunes observacions com les que apareixen a *Elocució i ortologia catalanes* (Barcelona, Jonc, 1986) de Francesc Vallverdú. Seria interessant, d'altra banda, que edicions posteriors recollissin les decisions preses per l'Institut d'Estudis Catalans quant a l'estàndard oral.³⁴

Aquesta obra, com també el *Diccionari d'abreviatures*, sorgeix de la base de dades informatitzada d'Enciclopèdia Catalana, on es conserva, es gestiona i s'actualitza el cabal lexicogràfic d'aquesta editorial. És aquest un dels objectius prioritaris dels instituts lexicogràfics moderns: la creació d'un banc de dades electrònic, que congregui la suma dels diferents diccionaris particulars que s'han desenvolupat i que actualitzi i incorpori noves entrades.

En tercer lloc, una altra obra innovadora en lexicografia catalana apareix el 1990, per bé que el 1985 i el 1988 es publicaren sengles diccionaris inversos: es tracta del *Diccionari català invers amb informació morfològica* de Joan Mascaró i Joaquim Rafel. Aquest repertori, editat per Publicacions de l'Abadia de Montserrat, discrepa del *Diccionari invers de la llengua catalana*,³⁵ editat per la Universitat Autònoma de Barcelona, i del *Diccionari invers*,³⁶ editat per Eumo, no solament pel que fa a extensió sinó també pel que fa a aspectes estructurals. Bé que s'ha considerat que els diccionaris inversos tenen un precursor en els diccionaris de la rima,³⁷

34. Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica, *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana (I, Fonètica)* (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1990).

35. M. L. MASSÓ, C. SUBIRATS i P. VASSEUX, *Diccionari invers de la llengua catalana* (Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, 1985, 413 ps.).

36. M. C. BERNAL, F. CODINA, A. FARGAS i J. TIÓ, *Diccionari invers* (Vic, Eumo, 1988), 61 ps.

37. Vegeu HAENSCH, WOLF, ETTINGER i

Mascaró i Rafel declaren que el *Diccionari de la rima* de F. Ferrer Pastor i J. Giner (València, F. Domènech, 1956),³⁸ per posar un exemple d'aquesta tipologia, difereix dels diccionaris inversos no només des d'un punt de vista funcional sinó també des d'un punt de vista formal, atès que en l'ordenació inversa es deixa de banda la vocal tònica del mot.

Els diccionaris inversos, tot i que comparteixen amb els diccionaris convencionals l'ordenació alfabètica, es caracteritzen per estar ordenats per la darrera lletra del mot, amb la qual cosa per cercar-n'hi un caldrà tenir en compte la darrera lletra i no pas la primera. És clar que aquesta mena de diccionaris omet informacions pròpies d'altres compendis lexicogràfics, com ara l'etimologia, les accepcions semàntiques o la correspondència amb una altra llengua, però inclou, en contrapartida, la possibilitat de dur a terme consultes quant a l'estructura derivativa i flexiva dels mots. Així, és senzill de localitzar, per exemple, els mots que terminen amb un determinat sufix, com ara *-itud*, *-ença* o *-ment*, i determinar-ne el nombre, la distribució i les seves característiques gramaticals, la qual cosa permet als especialistes i estudiosos de desenvolupar estudis lingüístics específics.

Malgrat que el tipus més usual de diccionaris inversos és l'índex, és a dir, la recopilació d'una mera llista de mots, que és el format que apareix en els diccionaris esmentats de Massó, Subirats i Vasseux, d'una banda, i de Bernal, Codina, Fargas i Tió, d'una altra, el *Diccionari invers* de Mascaró i Rafel incorpora també informació morfològica; en altres mots, la caracterització morfològica de cada entrada lèxica (si es tracta d'un adjectiu, adverbi, article, conjunció, verb, interjecció, preposició, pronom, substantiu o si es tracta d'una locució) i la introducció de totes les

formes nominals flexionades (masculí, femení, singular o plural) i verbals (auxiliar, intransitiu, pronominal i transitiu, a més de les indicacions de persona, temps i mode i les formes flectives del participi).

La utilització del diccionari és senzilla. Només cal cercar l'acabament d'un mot en la secció alfabètica en què es divideix aquest repertori. Les terminacions verbals estan contingudes en un apèndix, així com les arrels verbals, que estan classificades en quaranta-set grups. Un darrer apèndix conté un resum estadístic dels caràcters finals, amb la qual cosa es pot conèixer la freqüència dels tres darrers caràcters calculada a partir de l'aplicació de dos criteris: en primer lloc, a partir exclusivament de les entrades del *Diccionari general de la llengua catalana*, i, en darrer lloc, a partir de totes les formes inflectives que generen les entrades del corpus de referència.

La referència al *Diccionari general* no és gratuïta, pel fet que el corpus a partir del qual Mascaró i Rafel elaboren el *Diccionari invers* és el *Diccionari general de la llengua catalana* de Pompeu Fabra (Barcelona, Edhasa, 1966, 4a. edició), i inclou també l'addenda de la 5a. edició i la informació nova apareguda en els apèndixs de les edicions successives. L'ús dels diccionaris inversos esdevé d'importància cabdal en llengües com el català, en què la sufixació, la derivació i la composició tenen un paper destacable. L'elaboració d'aquest diccionari invers s'ha efectuat íntegrament amb mitjans informàtics, un recurs que el mateix Rafel³⁹ ha aplicat en la confecció de diccionaris posteriors i que, des del punt de vista de la tecnologia, constitueix una

38. Vegeu també l'edició de 1980-1981: F. FERRER PASTOR, *Diccionari de la rima* (València, Ferrer, 1980-1981), 2 volums.

39. Cf. els tres volums del *Diccionari de freqüències* (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1996-1998) que es basa en el Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana, i el futur *Diccionari del català contemporani*, que actualment es troba en vies de realització.

WERNER, *La lexicografia. De la lingüística teòrica a la lexicografia pràctica* (Madrid, Gredos, 1982).

nova orientació que no pot ser obviada en la lexicografia contemporània.

En quart lloc, Ernest Sabater, en el seu *Diccionari ideològic*,⁴⁰ parteix dels conceptes de determinades matèries per oferir un recull de 12.000 mots del vocabulari usual que presenten una ordenació temàtica de caràcter associatiu. No es tracta ben bé del vocabulari bàsic, recopilació que formaria part, més aviat, de les obres amb aquest nom, sinó de la selecció del lèxic més usual aplegat en disset grups ideològics, com ara el cosmos, l'espai, la terra, els accidents geogràfics, la natura, el menjar, l'ésser humà, els nuclis de població i les comunicacions, la casa, el vestit, la societat, el món del treball, etc., que, al seu torn, poden dividir-se en seccions o subseccions que faciliten la cerca d'un mot o d'un conjunt de mots.

Aquest diccionari inclou un índex alfabètic i un vocabulari de barbarismes, i introdueix, a més, unes notes sobre mots que presenten unes certes particularitats, en relació especialment amb vulgarismes, col·loquialismes, pronúncia i varietats dialectals. El *Diccionari ideològic* té un ús didàctic i funcional, i està adreçat especialment a professors d'adults i d'ensenyament secundari.

En cinquè lloc, cal afegir a la llista esmentada de lèxics i vocabularis bilingües valencià-castellà, el *Vocabulari castellà-valencià, valencià-castellà* de Joan Ramon Borràs i Ricard Arias.

En sisè lloc, és remarcable, per la seva complexió dins l'àmbit dels diccionaris d'especialitat, el *Diccionari enciclopèdic de medicina* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1990), que conté més de 83.000 termes i equivalències lèxiques en relació amb l'alemany, l'anglès, el castellà, el francès i l'italià. Aquest diccionari es val de la informació inclosa en l'*Enciclopèdia de*

medicina i salut, publicada per Enciclopèdia Catalana un any abans.

En darrer lloc, la resta d'obres publicades el 1990 encaixen dins la tipologia dels diccionaris terminològics, per bé que estan encapçalades amb els termes diccionari, vocabulari o lèxic; en alguns casos incorporen equivalències en altres llengües. Es tracta del *Diccionari conceptual de l'electrotècnia: alemany-català-castellà* d'Enrique Ras Oliva, del *Vocabulari de joieria* de Maria Bozzo, publicat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, del *Vocabulari de la indústria tèxtil, català-castellà: materials tèxtils, preparació per a la filatura* de Josep Mumbrú, publicat per la Universitat Politècnica de Catalunya, i del *Lèxic bàsic de la visita mèdica: vocabulari d'equivalències català-castellà, castellà-català* d'Alfred Santacana.

L'any 1991

Tots els diccionaris que es publiquen durant el 1991, tret de les noves edicions de diccionaris de la llengua⁴¹ o de diccionaris bilingües, són de caràcter terminològic. La xifra és força elevada: trenta-cinc, que comprèn tant diccionaris com vocabularis i lèxics.⁴²

Si fins ara aquesta mena de diccionaris cobrien llacunes relacionades amb un àm-

41. Com ara les reedicions del *Diccionari de la llengua catalana* de Santiago ALBERTI (Barcelona, Alberti, 411 ps.) o del *Diccionari de la llengua catalana* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1.677 ps.).

42. Pel que fa al domini terminològic, i com s'ha indicat al llarg d'aquest treball, sovint s'empren indistintament les denominacions 'diccionari', 'lèxic', 'vocabulari' i 'glossari', els límits de les quals, tret de l'extensió, no sempre es manifesten d'una manera prou clara. Les definicions, d'altra banda, no són prou reeixides —cf. el *Diccionario de lingüística* de Jean Dubois et alii (Madrid, Alianza Editorial, 1979). Els diccionaris presenten el lèxic d'una llengua ordenat alfabèticament aportant de cada terme un nombre determinat d'informacions. Els lèxics comprenen la llista de termes usats per un autor, una ciència o una tècnica; poden presentar també un format bilingüe que permet la comparança de les unitats lèxiques de dues llengües. Els vocabularis, obviant el seu valor en

40. El 1985, Xavier ROMEU havia editat també un *Breu diccionari ideològic* (Barcelona, Teide, 1985), adreçat essencialment a un públic infantil o a escolars d'ensenyament primari i secundari.

bit tècnic o científic concret i sorgien a través d'iniciatives particulars d'institucions interessades a normalitzar l'ús d'un conjunt de mots específics —en són encara un exemple el *Diccionari de robòtica industrial: català, castellà, francès, anglès* de Marta Blas i Abante i el *Diccionari de l'empresa elèctrica* de Jordi Garcia, Lluís Rius i Ester Soler—, el 1991 i el 1992 són els anys consagrats als reculls emparats des d'institucions diverses que projecten la publicació d'una col·lecció de diccionaris —i també de vocabularis i lèxics— generats a partir de bancs de dades terminològics, que tenen l'objectiu de regularitzar i recopilar sistemàticament el lèxic i que donen lloc a eines terminològiques rigoroses i actualitzades.

Així, i arran de la concessió a Barcelona de l'organització dels Jocs Olímpics i de la imminència de la seva celebració, el Departament de Cultura de la Generalitat i Enciclopèdia Catalana, a través del TERMCAT, publica la col·lecció «Diccionaris dels esports», que inclou vint-i-nou diccionaris destinats a recollir el lèxic bàsic o comú dels esports i els termes propis de l'olimpisme. L'any 1991 se'n publiquen divuit: el *Diccionari d'atletisme*, el *Diccionari de bàdminton*, el *Diccionari de basquetbol*, el *Diccionari de gimnàstica*, el *Diccionari de natació*, el *Diccionari de tennis*, el *Diccionari de voleibol*, el *Diccionari de vela*, el *Diccionari de piragüisme*, el *Diccionari de judo*, el *Diccionari de d'handbol*, el *Diccionari de tir amb arc*, el *Diccionari de tir olímpic*, el *Diccionari de rem*, el *Diccionari de lluita*, el *Diccionari d'hoquei sobre patins*, el *Diccionari d'hoquei*, el *Diccionari de bàdminton* i el *Diccionari d'esgrima*, la terminologia dels quals no tenia precedent en la lexicografia catalana.

Un altre organisme que intervé activament en l'àmbit de la terminologia és

el Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona, el qual, el 1991, inicia, sota la direcció de M. Teresa Cabré, la publicació d'una col·lecció de vocabularis emmarcats en el pla de normalització de la llengua catalana que duu a terme aquesta Universitat i que pretén incidir en tots els seus àmbits d'actuació. Aquests vocabularis, adreçats especialment al Personal d'Administració i Serveis, abasten temàtiques diverses, com ara la informàtica —el *Vocabulari de la microinformàtica*— o les relacions laborals —el *Vocabulari de les relacions laborals*. Aquest darrer vocabulari integra designacions relatives a l'horari, al tipus de jornada, a les vacances, al sou, al conveni, etc.

La finalitat d'aquestes publicacions és resoldre els possibles problemes de lèxic —i paral·lelament la seva plasmació gràfica— que es poden plantejar en les tasques administratives i de gestió. Les característiques comunes que comparteixen una bona part d'aquests vocabularis són la selecció del lèxic bàsic de cadascun dels temes i el format bilingüe o plurilingüe (segons les equivalències lèxiques siguin català-castellà, català-anglès o català-castellà-anglès), amb l'additament de notes, observacions d'ús, il·lustracions, índexs, i formes sinònimes i fraseologia, en alguns casos de caràcter opcional, que permeten una utilització més adient del vocabulari lligat amb cadascuna de les tasques relacionades amb les diverses temàtiques.

Adreçats, en aquest cas, a l'alumnat de Filologia, es publiquen, aquest mateix any, dos repertoris distints: d'una banda, el *Vocabulari de la terminologia*, editat també pel Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona, que contempla la terminologia com a matèria d'estudi i se centra plenament en l'activitat terminogràfica adaptada al món universitari; d'una altra, el malaguanyat Joan-Manuel Ballesta publica el *Diccionari de gramàtica generativo-transformacional*, que, a més del seu caràcter lexicogràfic, esdevé una guia excel·lent de gramàtica generativa.

terminologia lingüística, constitueixen una llista de mots i posseeixen —com la resta d'obres esmentades— una finalitat pedagògica. Els glossaris són diccionaris que ofereixen, en forma de traducció, el sentit d'una sèrie de mots (en general, rars o poc coneguts).

Altres vocabularis de caràcter heterogeni, que també consideren les equivalències del català amb altres llengües, es concreten en els àmbits següents: el jurídic —*Vocabulari bàsic per als jutjats* = *Vocabulario básico para los juzgados* de Pilar de Broto—; el mèdic —*Vocabulari d'odontologia: equivalències català, castellà, anglès i francès* de Xavier Casas—; el *Vocabulari de la prescripció: els mots i les locucions d'una recepta* d'Oriol Casassas i Joaquim Ramis; el comerç —*Vocabulari de bars i restaurants-bar: català, castellano, francès, english, deutsch*, editat pel Departament de Comerç, Consum i Turisme; *Vocabulari de comerç: oberts al comerç, oberts al món*, editat per la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona—; l'educatiu —*Vocabulari de la psicologia del condicionament i de l'aprenentatge, amb indicació de la freqüència d'ús dels mots i de llurs equivalències en anglès* de Lluís Garcia i Adriana Garau; *Vocabulari de recursos didàctics i procediments educatius* d'Antoni Moga i Jordi Dolcet—; la mitologia —*Vocabulari de mitologia* de Tomàs Martínez i Isabel Micó, editat a València, a través de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència. Una altra iniciativa de la Generalitat Valenciana té una voluntat de recopilació onomàstica; es tracta del *Vocabulari de noms de persona*.

Finalment, pel que fa a lèxics, i per tancar les publicacions aparegudes el 1991, cal esmentar el *Glossari de corrosió: amb equivalències en anglès, alemany, francès i espanyol*, editat per l'Institut d'Estudis Catalans, a cura de J. M. Costa i P. L. Cabot.

L'any 1992

Al llarg del 1992, el nombre de reculls lexicogràfics publicats continua augmentant i arriba fins als trenta-dos diccionaris o lèxics. La seva tipologia es diversifica i abasta diferents àmbits: diccionaris visuals, diccionaris d'abreviacions, diccionaris bilingües i diccionaris

o lèxics terminològics.

En primer lloc, l'*Oxford Photo Dictionary: anglès-català* constitueix un prolegomen dels diccionaris visuals⁴³ o diccionaris d'imatges; en aquest cas, però, de caràcter bilingüe. En aquesta mena de diccionaris es parteix de la idea d'un element que es representa plàsticament i es busca després el seu significat corresponent.

D'altra banda, el *Diccionari d'abreviacions* de Josep M. Mestres i Josefina Guillén esdevé un recurs valuós pel que fa a les representacions abreujades dels mots, la doble finalitat del qual és desxifrar les abreviacions que es troben en els textos i conèixer l'abreviació corresponent a un mot determinat. El diccionari, que distingeix entre abreviatures, símbols, i sigles, proposa una llista de set mil cinc-centes abreviacions ordenades alfabèticament i una llista d'uns onze mil termes sense abreujar que remetent a l'abreviació corresponent. Hi inclou un apèndix de símbols no alfabètics, com ara l'alfabet fonètic i els símbols propis de l'alquímia, l'astrologia i l'astronomia, la meteorologia i la música. El diccionari incorpora també les normes bàsiques relatives a l'ús de les abreviacions, en relació amb la formació del plural, l'ús del punt final, i hi aplica en tots els casos la regla general de les abreviacions, que és fer-les tan curtes com sigui possible. S'hi incorporen també informacions sobre les abreviatures utilitzades a la resta del domini català (Andorra, el País Valencià, les Illes Balears i la Catalunya del Nord).

Durant aquest any apareix una nova remesa de diccionaris específics, que està centrada especialment en l'àmbit de l'esport i en l'àmbit científicotècnic.

Per que fa a la temàtica esportiva, el

43. L'obra més representativa d'aquest tipus de diccionaris és el *Diccionari visual DÜDEN* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1996), que constitueix la versió catalana de la quarta edició del *Bildwörterbuch* (Mannheim, Bibliographisches Institut & F. A. Brockhaus AG, 1994). Aquest diccionari pretén aclarir els conceptes mitjançant imatges agrupades en onze camps temàtics.

TERMCAT, dins el marc de la «Col·lecció Dictionaris dels esports», publica el *Diccionari d'atletisme*, el *Diccionari de futbol*, el *Diccionari de boxa*, el *Diccionari d'halterofília*, el *Diccionari de taekwondo*, el *Diccionari de pentatló modern*, el *Diccionari de pilota* i el *Diccionari general dels esports olímpics*; adoptant el format d'un full plegable, edita també el *Vocabulari d'halterofília*. Enciclopèdia Catalana publica també, dins la temàtica esportiva, el *Diccionari de beisbol*.

A més de la terminologia centrada en els esports, el TERMCAT, dins de la col·lecció «Dictionaris Terminològics», edita el *Diccionari d'anatomia*, el *Diccionari d'antropologia*, el *Diccionari d'electromagnetisme*, el *Diccionari de dibuix tècnic*, el *Diccionari de lingüística* i el *Diccionari de sociologia*. Aquests dictionaris tenen l'objectiu d'unificar les denominacions i les nocions pròpies de cada especialitat en relació amb una terminologia bàsica. Els destinataris d'aquestes obres són, a més dels estudiants i estudiosos de les disciplines en qüestió, els correctors i els traductors, atès que inclouen equivalències en altres llengües. Els dictionaris d'aquesta col·lecció segueixen la metodologia de treball establerta pel TERMCAT, la qual té com a finalitat darrera sancionar i difondre els nous termes, d'acord amb la normativa establerta per l'Institut d'Estudis Catalans.

Quant a l'elaboració de dictionaris terminològics, cal consignar diverses iniciatives universitàries. En primer lloc, el Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona incorpora nous volums a la col·lecció «Vocabulari per al PAS»: el *Vocabulari d'ofimàtica*⁴⁴ i el *Vocabulari de material d'oficina*. D'una banda, el terme *ofimàtica*, com a contracció de la seqüència «oficina automàtica», designa el conjunt de tècniques i procediments adreçats a automatitzar les tasques d'oficina i el *Vocabulari d'ofimàtica* en recopila els termes

44. L'any 1993 se'n publicà una segona edició revisada.

relacionats. D'una altra, el *Vocabulari de material d'oficina* congrega els elements que es troben en les dependències administratives d'empreses i organitzacions, així com els nous materials, mobles, elements auxiliars i els suports actuals per processar, emmagatzemar i transmetre la informació. En segon lloc, la Universitat Politècnica de Catalunya publica el *Diccionari d'energia solar: català, castellà, francès, anglès* de Marta de Blas i Jaume Serrasolses i el *Diccionari de meteorologia: català / castellà / francès / anglès* de Jorge Sánchez i Joan Rivera. En tercer lloc, la Universitat Pompeu Fabra publica el *Vocabulari anglès-català de termes econòmics* de Joaquim Silvestre. En darrer lloc, la Universitat d'Alacant publica el *Vocabulari comercial: anglès - català - castellà* de Miquel Àngel Campos.

Altres vocabularis i lèxics especialitzats abasten diversos àmbits i disciplines; cal consignar el *Vocabulari de psicoanàlisi* de Glòria Callicó, el *Vocabulari bàsic de la reforma educativa: educació infantil, educació primària, educació secundària obligatòria*, editat pel Departament Pedagògic d'Edebé, i el *Vocabulari d'Andorra* de Montse Badia, Rosabel Ganyet i Sergi Pérez, publicat pel govern andorrà a través de la Conselleria d'Educació, Cultura i Joventut.

Pel que fa a l'àmbit dels dictionaris bilingües, Enciclopèdia Catalana adquireix una hegemonia progressiva i publica, en relació amb el francès, en una nova edició, el *Diccionari francès-català. Dictionnaire français-catalan* de Carles Castellanos i Rafael Castellanos; en relació amb l'italià, el *Diccionari català-italià. Dizionario catalano-italiano* de Rossend Arqués; i en relació amb el rus, el *Diccionari català-rus* de Svetlana Bank. D'altra banda, Francesc Ferrer Pastor publica el *Vocabulari castellà-valencià i valencià-castellà*.

Aquest mateix any es publiquen dos dictionaris de temàtica específica. Es tracta, d'una banda, del *Diccionari d'història de Catalunya*, dirigit per Jesús Mestre i Campi, que pretén, amb un afany divulgador, no

només recollir una informació ja coneguda sinó fer-ne una actualització tot aportant els resultats de recerques actuals; d'una altra, del *Diccionari dels catalans d'Amèrica*, dirigit per Albert Manent i editat en quatre volums l'any que es compleixen cinc-cents anys del primer viatge de Colom a Amèrica. Com indica el seu subtítol, vol ser una contribució a un inventari biogràfic, toponímic i temàtic, que pretén d'evocar i refermar els vincles que uneixen —i han unit— Catalunya i Amèrica.

L'any 1993

Durant el 1993, s'incrementa el nombre de diccionaris bilingües publicats per Enciclopèdia Catalana, amb l'aparició del *Diccionari català-neerlandès* d'Ann Duez i Bob de Nijs i del *Diccionari llatí-català*, sota la direcció d'Antoni Seva, però disminueix lleugerament el nombre total de reculls lexicogràfics publicats en relació amb el 1992. De trenta-quatre es passa a vint-i-vuit diccionaris i lèxics.

Adoptant el suport del futur, almenys d'un futur immediat, Enciclopèdia Catalana fa la primera incursió en el món dels diccionaris electrònics a través de l'*Hiperdiccionari català-castellà-anglès en disc compacte (CD-ROM)*. Versió 1.0 (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1993).⁴⁵ Aquest *Hiperdiccionari* s'ha elaborat a partir del contingut de quatre diccionaris publicats per Enciclopèdia Catalana: el *Diccionari de la llengua catalana* (3a. edició ampliada i actualitzada, 1993), el *Diccionari ortogràfic i de pronúncia* (2a. reimpressió corregida, 1993), el *Diccionari català-castellà* (1987) i el *Diccionari català-anglès* (1986) i de la unió d'aquestes dades ha

45. El 1989 es va publicar el primer diccionari en suport magnètic, el *CD-ROM Multilingual Dictionary Database* (Londres / París, Harrap). Ha calgut esperar uns quants anys perquè aquesta iniciativa prengués volada a Catalunya i també a la resta de la Península.

resultat un diccionari informatitzat, que conté 154.548 entrades el contingut de les quals es pot consultar aplicant diversos criteris que vénen definits pels diferents camps que inclou cada entrada, com ara l'entrada catalana, la categoria, el nivell de llenguatge o el contingut de les definicions. El resultat és una eina lexicogràfica extremament útil que permet de treure un rendiment superior a les mateixes obres editades individualment en format paper.

En relació amb la flexió verbal, han aparegut darrerament diversos llibres o manuals que, amb una voluntat didàctica, indiquen la conjugació més o menys completa dels verbs catalans, en general, seguint un criteri normatiu, i amb la voluntat d'establir els verbs modèlics a partir dels quals es pot conjugar la resta.⁴⁶ No hi havia, però, en el mercat, un diccionari multilingüe dedicat als verbs. Jordi Romaguera i Jordi Fortuny amb el *Diccionari plurilingüe de verbs. Català-anglès-espanyol-francès* contribueixen a facilitar la comunicació entre el català i altres llengües centrant-se en un àmbit específic com és el del significat d'un verb, i ofereixen els equivalents de les unitats lèxiques en uns altres idiomes. El corpus en què es basa aquest recull consta de 7.741 entrades, que s'identifiquen per l'infinitiu del verb català. Cada entrada conté la informació gramatical sobre el verb, les seves accepcions i les equivalències en les llengües esmentades. Els diversos índexs que tanquen el volum constitueixen eines

46. El 1972, J. B. XURIGUERA obre aquest recull de publicacions amb *Els verbs catalans conjugats* (Barcelona, Claret). Pel que fa al Principat, és a partir dels anys noranta que sorgeixen iniciatives complementàries o substitutives, entre altres, *La conjugació dels verbs* de Josep RUAIX (Moià, Ruaix, 1990), *Tots els verbs catalans* de J. Lluís HERNÁNDEZ SONALI (Barcelona, Teide, 1993) i *Tots els verbs i la seva conjugació*, a cura de Josep MELIA (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1995). En l'àmbit valencià, cal destacar *La flexió verbal* d'Enric VALOR (València, Papers Bàsics 314, 1983) i *Els verbs valencians* (València, Bromera / Institut Universitari de Filologia Valenciana / Generalitat Valenciana, 1995).

complementàries que faciliten la localització dels termes.

D'una altra tipologia i amb una finalitat ben distinta, el 1992, apareix el *Diccionari nacional de la llengua catalana*. Aprofitant el centenari «de l'inici de l'apostolat»⁴⁷ de Fabra, Josep Miracle, a qui devem un bon nombre de diccionaris, apareguts en l'etapa immediatament anterior a l'examinada, es proposa de culminar l'obra de Fabra a través d'un diccionari que, com indica el mateix autor en el pròleg, hauria d'haver realitzat l'Institut d'Estudis Catalans. Aquesta empresa justifica, sens dubte, el subtítol de l'obra, la *Darrera i definitiva recopilació de la nostra llengua viva feta pel deixeble, col·laborador i continuador de l'obra de Pompeu Fabra*. Amb aquest objectiu, Miracle opta per realitzar canvis substancials, tant en relació amb els diccionaris contemporanis com en relació amb les seves pròpies propostes lexicogràfiques. Els canvis esmentats suposen de modificar la grafia de determinats mots que s'han adaptat a la grafia castellana; és el cas, per exemple de *peceta*, en lloc de 'pesseta' o *peixeter* en lloc de 'peixater'. L'autor respecta, d'altra banda, els mots autòctons que la llengua col·loquial ha substituït per mots foranis, per raó d'una voluntat de depuració del català.

Quant als diccionaris terminològics, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Curial publiquen, dins la col·lecció «Terminologies», el *Diccionari de cartografia* de J. M. Panareda, Jaume Busqués i J. M. Rabella, i el *Diccionari de maquinària agrícola* de Robert Martí, que presenten, respectivament, el lèxic relacionat amb l'elaboració i l'anàlisi de mapes o plànols i el lèxic més emprat en l'explotació agropecuària.

Pel que fa a l'àmbit de vocabularis, cal esmentar, d'una banda, els que ha editat la Conselleria d'Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana, el *Vocabulari*

d'arquitectura, el *Vocabulari d'economia*, el *Vocabulari d'enginyeria industrial*, el *Vocabulari d'informàtica*, el *Vocabulari de dret*, *Vocabulari de física*, *Vocabulari de matemàtiques*; i, d'una altra, els que continua publicant el Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona, adreçats especialment al personal d'administració i serveis, la col·lecció «Vocabularis per al PAS», que penetren en quatre àmbits nous: la documentació, l'àmbit administratiu-acadèmic, l'associacionisme laboral i la reprografia.

Pel que fa a l'àmbit de la documentació, el *Vocabulari de la gestió documental* respon a la necessitat d'ordenar i sistematitzar la informació rebuda en un àmbit laboral a través de la gestió documental, és a dir, de la seva selecció, tractament i posterior difusió als usuaris. Les tècniques, les operacions i les eines de treball derivades d'aquesta gestió són estudiades per les disciplines corresponents a la biblioteconomia i a la documentació. Pel que fa a l'àmbit administratiu-acadèmic, en el *Vocabulari de la matriculació* s'analitzen els termes emprats en les processos administratius de matriculació de cursos, dels quals participen tant alumnes, personal d'administració i serveis com professorat. Pel que fa a l'associacionisme laboral, el *Vocabulari de la previsió social* recull els termes propis de les mutualitats i s'adreça al personal de la Universitat que treballa en qüestions relacionades amb les prestacions assistencials de tipus sanitari, social o econòmic derivades de les assegurances laborals. Finalment, quant a la reprografia, el *Vocabulari de reprografia* fa referència als termes emprats en les operacions i en els processos de còpia i al conjunt de tècniques relacionades amb la reproducció de documents, i inclou tant els sistemes de duplicació, que requereixen l'elaboració d'un clixé (hectografia, multicòpia i offset d'oficina) com els de reproducció, que es basen en l'acció d'una radiació i no necessiten l'elaboració de clixés previs a la producció de còpies (diazocòpia, elec-

47. Fa referència segurament a la publicació de la primera obra gramatical de Fabra, *Ensayo de gramática del catalán moderno* (Barcelona, L'Avenç, 1891).

trocòpia, termocòpia, fotocòpia).

Altres vocabularis que apareixen el 1993 són el *Vocabulari de correus i telègrafs* i el *Vocabulari de la gestió del risc financer*, publicats, respectivament, per la Comissió Obrera Nacional de Catalunya i pel Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya.

Quant als lèxics específics, la Generalitat de Catalunya, a través de diversos departaments, en publica un bon nombre, que cobreixen àmbits diversos: d'una banda, el Departament d'Indústria i Energia, a través del TERMCAT, publica el *Lèxic de tèxtil i confecció*, el *Lèxic de productes alimentaris*, el *Lèxic de maquinària i material elèctrics*, el *Lèxic de begudes* i *Lèxic d'arts gràfiques i edició*; d'una altra, el Departament de Cultura publica el *Lèxic de menjar xinesos*, el *Lèxic de material d'oficina* i el *Lèxic català-anglès de futbol americà*; finalment, el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca publica el *Lèxic de maquinària agrícola: català, castellà, anglès, francès: basat en la norma internacional ISO 3339/0* de Carles Bernat, Robert Martí i Santiago Planas.

Altres volums dedicats al lèxic són el *Lèxic d'art* de Rosina Lajo i el *Lèxic ITEC: versió 1.0: programa de consulta, correcció i traducció del lèxic de la construcció, català-castellà i castellà-català*, que consisteix en un fitxer informàtic de consulta editat en disquet.

L'any 1994

El darrer any que examinem en aquest treball experimenta una petita davallada en relació amb el nombre de diccionaris publicats, si es comparen les xifres amb les del 1993 i del 1992: només una vintena.

D'una banda, s'incrementa progressivament el nombre de diccionaris bilingües publicats per Enciclopèdia Catalana, amb el *Diccionari català-suec*, i, de l'altra, pel que fa als diccionaris generals, la mateixa Enciclopèdia Catalana edita una nova

versió lexicogràfica informatitzada, el *Diccionari de la llengua catalana en disc compacte (CD-ROM): amb traduccions al castellà i a l'anglès*. Quant a l'àmbit científic, i adoptant també el suport magnètic, Enciclopèdia Catalana publica, juntament amb l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, el *Diccionari enciclopèdic de medicina en disc compacte (CD-ROM)*, dirigit per Oriol Casassas.

Tornant als diccionaris bilingües, cal destacar la nova edició del *Catalan Dictionary. English-Catalan, Catalan-English* de l'editorial Routledge, destinat a ser una obra de referència per als estudiants d'ambdues llengües. El diccionari inclou, a més dels termes més usats, dialectalismes, acrònims i abreviacions. La pronúncia de cada entrada està indicada a través de la seva transcripció en Alfabet Fonètic Internacional.⁴⁸

D'altra banda, el *Diccionari europeu: català, alemany, anglès, castellà, francès, italià*, editat en format col·leccionable a través del diari «Avui», constitueix una mostra de diccionari plurilingüe, que adopta un format i unes característiques que solen ser utilitzades per la premsa com a recurs per augmentar el nombre de vendes de les publicacions periòdiques.

Pel que fa als llenguatges d'especialitat, el TERMCAT publica, dins la col·lecció «Diccionaris Terminològics», el *Diccionari d'estadística*, el *Diccionari de biologia cel·lular*, el *Diccionari de comptabilitat* i el *Diccionari de teoria del coneixement*. El Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona, reprenent la tradició imposada els darrers dos anys, i que ha mantingut fins ara, publica diversos vocabularis que afecten àmbits diferents. En primer lloc, pel que fa a la comptabilitat, el *Vocabulari de comptabilitat* pretén de

48. No sols els diccionaris de pronúncia incorporen aquest alfabet fonètic. Ara com ara, un bon nombre de diccionaris generals, tant monolingües com bilingües, indiquen a l'usuari d'una llengua la pronúncia correcta dels mots.

sistematitzar el lèxic de caràcter comptable que apareix en la documentació administrativa i acadèmica generada en l'àmbit universitari, i també el que té relació amb l'organització dels processos comptables en general. En segon lloc, quant a la formació, en particular la formació universitària, el *Vocabulari de formació* se centra en lèxic més usual relacionat amb els cursos de formació per al personal d'administració i serveis de la Universitat de Barcelona. Comprèn tant els termes utilitzats en la planificació de la formació del personal com els termes relacionats amb la infraestructura, els recursos i els materials més utilitzats a l'aula.

El 1994 serveix també perquè el Servei de Llengua Catalana, amb la col·laboració de diverses comissions de Normalització Lingüística de diferents Facultats, publiqui uns vocabularis destinats a l'alumnat, que també poden ser útils per al professorat. Es tracta de vocabularis⁴⁹ relacionats amb àmbits científics que es corresponen amb assignatures de diverses facultats de la Universitat de Barcelona. Constitueixen reculls bàsics dels termes més usats en

49. Altres vocabularis elaborats per la Comissió de Normalització Lingüística de les diverses Facultats i publicats pel Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona entre el 1995 i el 1997 són els següents: *Vocabulari de dret processal: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de dret penal: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de dret civil: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de dret mercantil: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de dret. Dret internacional públic i dret comunitari europeu: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de física. Electromagnetisme: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de física. Mecànica i ones: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de física. Termodinàmica i Física Estadística: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de física. Òptica: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de biologia. Biologia cel·lular: català-castellà*, 1995; *Vocabulari de biologia. Ecologia*, 1995; *Vocabulari de biologia: zoologia*, 1995; *Vocabulari de biologia. Botànica: català-castellà*, 1995; *Vocabulari d'estadística: català-castellà*, 1996; *Vocabulari d'econòmiques. Economia: català-castellà*, 1996; *Vocabulari d'econòmiques. Comptabilitat: català-castellà*, 1996; *Vocabulari de podologia: català-castellà*, 1997; *Vocabulari de farmàcia. Farmàcia galènica: català-castellà*, 1997; *Vocabulari de pedagogia didàctica: català-castellà-anglès*, 1997; *Vocabulari de farmàcia. Nutrició i dietètica: català-castellà-anglès-francès*, 1997.

relació amb les matèries incloses en el títol del vocabulari. En tots els casos, els formats són coincidents, llevat de l'extensió, que pot ser variable. D'una banda, el *Vocabulari de física quàntica: català-castellà* i el *Vocabulari de física: astronomia i astrofísica: català-castellà* són fullets plegables que consten d'una presentació, d'unes instruccions d'ús i d'un recull del lèxic específic amb l'equivalència en castellà, i en alguns casos també en anglès; de l'altra, el *Vocabulari de química: català-castellà* té una quarantena de pàgines i està constituït per un miler de termes, seguits d'uns annexos referits als elements químics i a les principals unitats fisicoquímiques. Els termes dels vocabularis també incorporen les categories gramaticals, els sinònims i algunes informacions gramaticals d'interès. Finalment, el *Vocabulari de matemàtiques: català, castellà, anglès*, amb gairebé un centenar de pàgines, té les mateixes pretensions que els vocabularis anteriors. Els vocabularis es basen, en general, en el buidatge de textos bàsics de les matèries en qüestió.

Pel que fa a l'àmbit de la terminologia científica, cal consignar també el volum *Diccionaris terminològics. 1 Biologia*, de M. Pau Tomàs i Gabriel Vicens i Mir, publicat per la Conselleria de Cultura, Educació i Esport del Govern Balear.

Quant als vocabularis dialectals, Ernesta Sala publica *El vocabulari de Cadaqués*.

Finalment, i des de l'àmbit del lèxic d'especialitat, continua manifestant-se, com s'ha pogut constatar al llarg dels anys anteriors, l'interès de determinats organismes institucionals per la terminologia. Així, la Generalitat de Catalunya, a través del Departament d'Indústria i Energia i revisat pel TERMCAT, publica el *Lèxic de productes químics*, el *Lèxic de mobles*, *Lèxic de productes del suro* i el *Lèxic de plàstics i cautxús*.

CONCLUSIONS

L'examen global de les diverses obres

lexicogràfiques editades durant el període 1989-1994 ha permès de constatar el desenvolupament considerable que experimenta la branca de la lexicografia que se centra en la terminologia. Aquest àmbit havia comptat amb representacions escadusseres al llarg dels primers quaranta anys del segle XX i només va començar a destacar des de mitjan anys setanta. En cap cas, però, mai no havia comptat amb un nombre d'obres tan elevat com les que presenta el període examinat.

La preponderància d'aquest àmbit pot justificar-se per tres raons diferents: en primer lloc, per condicionaments socio-polítics la posició afavoridora dels quals permet de normalitzar l'ús i la difusió de la llengua catalana i, de retruc, incidir en l'àmbit de la normalització⁵⁰ terminològica a través de la cobertura de buits lexicogràfics que responen a requeriments concrets dels camps específics de la ciència i de la tècnica; en segon lloc, per condicionaments socioculturals, que comporten —per a tota llengua normalitzada i normativitzada— l'adaptació als ràpids progressos de la ciència i de la tecnologia; en tercer lloc, per condicionaments socioeducatius, derivats també d'una política lingüística i educativa favorables, i que es plasmen en la resolució de les necessitats terminològiques que posseeixen camps específics com ara la traducció o l'ensenyament de llengües.

Les diferents obres que s'han explicitat són diccionaris específics, vocabularis parcials, que registren el vocabulari tècnic de determinades matèries, com ara els esports, la geologia, la medicina, la química o la informàtica. Molt sovint tenen un caràcter bilingüe (en relació amb el castellà o amb l'anglès) o plurilingüe (en relació amb altres llengües). El fet que es tracti de termes comparables i que tenen, en general, equivalents en altres llengües —de fet, el

50. És una realitat que els llenguatges d'especialitat es troben mancats, en general, d'una regulació, per bé que requereixen l'ús d'unes formes catalanes que bandegin qualsevol influència forània. El terme *normalització* és usat des d'aquesta perspectiva.

català els adopta sovint de llengües com ara l'anglès— permet el seu ús en l'àmbit de la traducció.

El que se cerca en el període comprès entre 1989 i 1994, més enllà de la normalització i estandardització de la llengua, aconseguida —almenys aparentment— en períodes anteriors, a través de la publicació de diversos diccionaris generals (el *Diccionari general* de Fabra, el *Diccionari de la llengua catalana* d'Enciclopèdia Catalana i altres projectes editorials d'abast menor), és cobrir buits lexicogràfics que responen a necessitats terminològiques particulars. Es constata, en posar en paral·lel aquests dos àmbits lexicogràfics —l'elaboració de diccionaris normatius (prescriptius o preceptius) i de diccionaris terminològics—, el creixement més ràpid dels segons en relació amb la lentitud amb què avancen els primers quant a la incorporació de nous termes, la qual cosa genera la presència i l'ús de mots no admesos pel diccionari normatiu. Aquest desfasament cronològic justifica el desenvolupament d'iniciatives —no sempre en consonància amb les institucions que propugnen solucions normatives— dedicades a elaborar lèxics concrets que, en la majoria de casos, penetren àmpliament en el camp dels neologismes.

Els diccionaris, tant de caràcter general com prescriptiu o descriptiu, per bé que recullen una selecció representativa del vocabulari usual d'una llengua, no poden ser mai diccionaris exhaustius. Si ho fossin, esdevindrien unes eines poc manejables, molt costoses, que aviat quedarien desfasades, atès que el vocabulari d'una llengua s'enriqueix constantment amb noves aportacions. És una realitat que cap diccionari, per molt complet que sigui, no pot contenir, a causa de limitacions de tipus material, la suma dels diferents diccionaris especialitzats. A més, si es tracta d'un diccionari normatiu, el criteri d'autoritat lingüística, combinat amb un cert grau de purisme, frena l'admissió permanent de neologismes. Per aquest motiu, els dic-

cionaris terminològics —elaborats amb uns criteris de caràcter objectiu i científic— han de ser vistos com un complement als diccionaris generals. Aquests repertoris són útils no només per als usuaris interessats a vèncer problemes d'inseguretat terminològica, sinó també per als professionals —traductors, filòlegs o lexicògrafs— que tenen, amb aquestes obres, materials reals per actualitzar els diccionaris.

Quant als destinataris, la dualitat que s'estableix entre el públic general i el públic especialitzat és el resultat de l'aparició dels llenguatges d'especialitat o tecnolèctes, motivats per l'evolució dels oficis, de la ciència i de la tècnica. Aquesta ampliació del coneixement o de la capacitació tècnica, en un camp determinat de l'activitat humana, és exclusiu dels parlants que posseeixen aquest coneixement i esdevé d'interès reduït o nul per als usuaris no especialitzats. Els diccionaris terminològics, doncs, tenen uns destinataris selectes, que no coincideixen amb els interessos dels compradors de diccionaris generals o normatius. Ambdós usuaris comparteixen, però, en alguns casos, el fet de ser reticents a qualsevol tipus de canvi.

És ben conegut que, pel que fa a la metodologia, els diccionaris s'han elaborat, fins no fa gaire, seguint inèrcies o prenent com a base o referent fonts lexicogràfiques anteriors, amb la qual cosa no s'actualitzaven els termes, però sí que se n'actualitzaven els errors. El breu repàs ofert en les pàgines anteriors ja ha insinuat el progrés de la lingüística computacional, el desenvolupament dels bancs de dades i la utilització de la informàtica i l'estadística com a procediments lexicogràfics del futur.

Amb l'aplicació d'aquesta nova metodologia, la intuïció del lexicògraf donarà pas a un treball en equip, en el qual els diferents col·laboradors s'hauran de posar d'acord sobre l'establiment d'un denominador científic comú. Els corpus —ben seleccionats i prou representatius— esdevindran el material que alimentarà les bases de dades lexicogràfiques. L'anàlisi es-

tadística, que permetrà determinar l'índex de freqüència d'ús, serà un mètode objectiu per a la selecció de les entrades del diccionari.

És innegable que els diccionaris responen, des dels seus orígens, a necessitats pràctiques motivades per les exigències de la informació i de la comunicació. Tot i la diversitat de tipologies, el seu objectiu és clarament pedagògic, atès que aporten les eines necessàries per facilitar la comunicació lingüística a diferents nivells. Amb tot, malgrat tractar-se d'objectes culturals, que testimonien una societat i una cultura, els diccionaris són, sens dubte, productes comercials. La lexicografia catalana ha fet un pas de gegant en els darrers anys i ha generat una eufòria editorial destacable tant pel que fa a la varietat de diccionaris com als exemplars venuts en cada edició. Tanmateix, i a la llum de la revisió lexicogràfica efectuada, es pot parlar de l'existència de llacunes quant a certes tipologies de diccionaris. En particular, aquesta absència es concreta en diccionaris de la llengua parlada, que només es podran alimentar adequadament a partir d'enregistraments de converses, i en diccionaris d'ús, o específics, com ara diccionaris de construcció i règim. De fet, aquestes tipologies es concreten en diccionaris descriptius,⁵¹ que recolliran la diferenciació diatòpica (a través de la variació dialectal), diastràtica (a través de la variació originada pels diversos grups socials) i diafàsica (motivada per estils lingüístics i registres diferents) i que permetrà d'estudiar les relacions entre els mots i el context on es troben inclosos.

MARIA PILAR PEREA

51. Actualment es troba en procés d'elaboració un diccionari d'aquesta tipologia. Es tracta del projecte del *Diccionari del català contemporani*, dut a terme per Joaquim Rafel, a través de l'Institut d'Estudis Catalans.

DICCIONARIS CITATS

La relació classificada⁵² dels diccionaris citats és la següent:

1. Diccionaris d'abreviacions

MESTRES I SERRA, Josep M. i GUILLÉN I SANCHEZ, Josefina, *Diccionari d'abreviacions*, «Sèrie Diccionaris Complementaris», núm. 2 (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 422 ps.

2. Diccionaris bi(pluri)lingües

ARQUÉS I COROMINAS, Rossend, *Diccionari català-italià = Dizionario catalano-italiano* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 1.204 ps.

AVUI (col·leccionable), *Diccionari europeu: català, alemany, anglès, castellà, francès, italià*, (Barcelona, Premsa Catalana, 1994), 720 ps.

BANK, Svetlana, *Diccionari català-rus* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 585 ps.

CASTELLANOS I LLORENÇ, Carles i CASTELLANOS I LLORENÇ, Rafael, *Diccionari francès-català = Dictionnaire français-catalan* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 619 ps.

Catalan Dictionary. English-Catalan, Catalan-English (London & New York, Routledge, 1994), 268 ps.

DELGUFERRA, Ronaldo, *Diccionari català-italià italià-català* (Barcelona, Arimany, 1991), 282 ps.

DUEZ, Ann i NIJS, Bob de, *Diccionari català-neerlandès* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1993), 936 ps.

ENCICLOPÈDIA CATALANA, *Hiperdiccionari català-castellà-anglès en disc compacte (CD-ROM)*. Versió 1.0 (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1993).

MATHIEU, Renée, *Diccionari català-francès, francès-català* (Barcelona, Miquel Arimany, 1990), 134 ps.

NOSELL, Dan, *Diccionari català-suec* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1994), 657 ps.

OXFORD UNIVERSITY PRESS, *Oxford photo dictionary: anglès-català* (Oxford, Oxford University Press, 1992), 141 ps.

SEABRA, Manuel i DEVI, Vimala, *Diccionari català-portuguès* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1989), 1.006 ps.

SEVA I LLINARES, Antoni (dir.), *Diccionari llatí-català* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1993), 1.632 ps.

3. Diccionaris de geografia

ARQUÉ I BERTRAN, Maite (dir.), *Diccionari Baranova de geografia de Catalunya* (Barcelona, Baranova, 1989), 420 ps.

4. Diccionaris d'història

MESTRE I CAMPI, Jesús (dir.), *Diccionari d'història de Catalunya* (Barcelona, Edicions 62, 1992), 1.147 ps.

52. La següent classificació, reprenent la utilitzada a PERA (1998), es basa essencialment en la tipologia, per bé que se separen el lèxic i els vocabularis (estricta i especialement d' especialitat) dels diccionaris terminològics. Aquesta agrupació pretén de pal·liar les dificultats, sovint constatades, de dur a terme una classificació objectiva de les obres lexicogràfiques, per raó que hi intervenen no només criteris teoricolingüístics, sinó també factors històrics i culturals; i pel fet que les obres lexicogràfiques presenten, en general, un conjunt de trets que pertanyen a diferents categories de classificació.

5. Diccionaris de verbs

ROMAGUERA I CUBEDO, Jordi i FORTUNY I NOY, Jordi, *Diccionari plurilingüe de verbs. Català-Anglès-Espanyol-Francès* (Barcelona, Editorial Paral·lel, 1993), 843 ps.

6. Diccionaris inversos

MASCARÓ, J.; RAFEL, J., *Diccionari català invers amb informació morfològica* (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990). ps. 1.144.

7. Diccionaris de la llengua

MIRACLE, JOSEP, *Diccionari nacional de la llengua catalana* (Barcelona, El Llamp, 1993), 819 ps.

ENCICLOPÈDIA CATALANA, *Diccionari de la llengua catalana en disc compacte (CD-ROM), amb traduccions al castellà i a l'anglès. Versió 1.0* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1994).

8. Diccionaris ortogràfics i de pronúncia

BRUGUERA I TALLEDA, Jordi, *Diccionari ortogràfic i de pronúncia* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1990), 732 ps.

9. Diccionaris tècnics

CASASSAS, Oriol (dir.), *Diccionari enciclopèdic de medicina en disc compacte (CD-ROM). Versió 1.0* (Barcelona, Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, Enciclopèdia Catalana, 1994).

10. Diccionaris terminològics

BALLESTA, Joan Manuel, *Diccionari de gramàtica generativo-transformacional* (Barcelona, Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1991), 161 ps.

BAÑERES, Enric, SEABRA, Manuel de, BONET, Esther, *Diccionari de l'esport català-castellà, castellà-català* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 408 ps

BLAS I ABANTE, Marta de [et al.] *Diccionari de robòtica industrial: català, castellà, francès, anglès* (Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, 1991), 90 ps.

DE BLAS I ABANTE, Marta i SERRASOLSES I DOMÈNECH, Jaume, *Diccionari d'energia solar: català, castellà, francès, anglès* (Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya. Servei de Llengües i Terminologia, 1992), 159 ps.

ENCICLOPÈDIA CATALANA, *Diccionari de beisbol* (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 105 ps.

ENCICLOPÈDIA CATALANA, *Diccionari de boxa*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 83 ps.

ENCICLOPÈDIA CATALANA, *Diccionari de pentatló modern*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 127 ps.

ENCICLOPÈDIA CATALANA, *Diccionari de pilota*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 109 ps.

ENCICLOPÈDIA CATALANA, *Diccionari de taekwondo*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 71 ps.

GARCIA I SOLER, Jordi; RIUS I ALCARAZ, Lluís; SOLER I CEREZO, Ester, *Diccionari de l'empresa elèctrica* (Barcelona, La Llar del Llibre, 1991), 154 ps.

MARTÍ I FEBRER, Robert, *Diccionari de maquinària agrícola* (Barcelona, Dept. de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Curial, 1993), 277 ps.

- PANAREDA I CLAPÉS, J.M.; BUSQUÉ I BARCELÓ, Jaume; RABELLA I VIVES, Josep M., *Diccionari de cartografia* (Barcelona, Dept. de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Curial, 1993), 221 ps.
- RAS OLIVA, Enriqué, *Diccionari conceptual de l'electrotècnia: alemany-català-castellà = Diccionario conceptual de la electrotecnia: alemán-catalán-castellano = Wörterbuch Fachlicher Begriffe der Elektrotechnik: Deutsch-Katalanisch-Spanisch* (Barcelona, Marcombo Boixareu, Associació/Col·legi Enginyers Industrials de Catalunya, 1990), 179 ps.
- SÁNCHEZ, Jorge i RIVERA AMORES, Joan, *Diccionari de meteorologia: català / castellà / francès / anglès* (Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, 1992), 152 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari d'atletisme*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 107 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari d'atletisme*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 123 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de bàsquetbol*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 87 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de gimnàstica*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 140 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de natació*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 160 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de tennis*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 92 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de voleibol*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 87 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de vela*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 106 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de piragüisme*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 83 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de judo*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 117 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de d'handbol*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 88 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de tir amb arc*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 83 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de tir olímpic*, «Diccionari dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 98 ps.

- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de rem*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 101 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de lluita*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 85 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari d'hoquei sobre patins*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 83 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari d'hoquei*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 89 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari de bàdminton*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 83 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari d'halterofília*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 71 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari general dels esports olímpics*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 302 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia) / GENERALITAT DE CATALUNYA, DEPARTAMENT DE CULTURA, *Diccionari d'esgrima*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1991), 107 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari d'anatomia*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, 1992), 435 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari d'antropologia*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, 1992), 153 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari d'electromagnetisme*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, Institut d'Estudis Universitaris Josep Trueta, 1992), 135 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari d'estadística*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, 1994), 98 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari de biologia cel·lular*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, 1994), 197 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari de comptabilitat*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, 1994), 165 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari de dibuix tècnic*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, Institut d'Estudis Universitaris Josep Trueta, 1992), 133 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari de futbol*, «Diccionaris dels esports» (Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 1992), 96 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari de lingüística*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, Institut d'Estudis Universitaris Josep Trueta, 1992), 219 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari de sociologia*, «Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, Institut d'Estudis Universitaris Josep Trueta, 1992), 95 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Diccionari de Teoria del coneixement*, «Col·lecció Diccionaris terminològics» (Barcelona, Fundació Barcelona, 1994), 112 ps.

TOMAS PALMER, M. PAU i Vicens i MIR, Gabriel, *Diccionaris terminològics. I Biologia* (Palma de Mallorca, Govern Balear. Conselleria de Cultura, Educació i Esport, 1994), 233 ps.

11. Diccionaris d'onomàstica

COROMINES, Joan, *Onomasticon Cataloniae* (Barcelona, Curial Edicions Catalanes / Caixa de Pensions "La Caixa", 1989-1997), 8 volums.

12. Altres diccionaris

MANENT, Albert (dir.), *Diccionari dels catalans d'Amèrica* (Barcelona, Comissió Amèrica i Catalunya 1992, Generalitat de Catalunya, 1992), 802 ps.

Vocabularis

ARDID I BORRÀS, Rosa; MATA I CLAVELL, Carles; ROMERO I BELTRAN, Josep, *Vocabulari d'utilitatge de cuina i menjador* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1988), 70 ps.

BADIA GOMIS, Montse; GANYET SOLÉ, Rosabel; PÉREZ OROBITG, Sergi, *Vocabulari d'Andorra* (Andorra la Vella, Assessorament Lingüístic, Conselleria d'Educació, Cultura i Joventut, Govern d'Andorra, 1992), 149 ps.

BATLLORI, Maria del Mar [et al.], *Vocabulari de química: català-castellà* (Barcelona, Universitat de Barcelona. Servei de Llengua Catalana, 1994), 40 ps.

BORRÀS HERNANDIS, Joan Ramon; ARIAS RAMON, Ricard [amb la col·laboració de], *Vocabulari castellà-valencià, valencià-castellà* (Barcelona, Bibliograf, 1990), 235 ps.

BOZZO I DURAN, Maria, *Vocabulari de joieria* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1990), 58 ps.

BROTO I RIBAS, Pilar de, *Vocabulari bàsic per als jutjats = Vocabulario básico para los juzgados* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Direcció General de Relacions amb l'Administració de Justícia, 1991), 131 ps.

CABIROI, Lluís; ION, Anna; OBRADÓ, Eduard, *Vocabulari d'astronomia i astrofísica: català-castellà* (Barcelona, Universitat de Barcelona. Servei de Llengua Catalana, 1994), 1 fulllet pleg.

CABIROL, Lluís; ION, Anna; OBRADÓ, Eduard, *Vocabulari de física quàntica: català-castellà* (Barcelona, Universitat de Barcelona. Servei de Llengua Catalana, 1994), 1 fulllet pleg.

CABIROI, Lluís; ION, Anna; OBRADÓ, Eduard, *Vocabulari de física: astronomia i astrofísica: català-castellà* (Barcelona, Universitat de Barcelona. Servei de Llengua Catalana, 1994), 1 fulllet pleg.

CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de la microinformàtica* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1991), 129 ps.

CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de les relacions laborals* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1991), 103 ps.

CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de material d'oficina* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1992), 89 ps.

CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de reprografia*, (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1993), 61 ps.

CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari d'ofimàtica* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1992), 78 ps.

CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari d'ofimàtica* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1993, 2a ed., rev.), 74 ps.

- CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de comptabilitat* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1994), 94 ps.
- CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de formació* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1994), 82 ps.
- CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de la gestió documental* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1993), 84 ps.
- CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de la matriculació* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1993), 93 ps.
- CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de la previsió social* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1993), 81 ps.
- CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (dir.), *Vocabulari de la terminologia* (Barcelona, Servei de Llengua Catalana, Universitat de Barcelona, 1991), 57 ps.
- CALLICÓ I CANTALEJO, Glòria, *Vocabulari de psicoanàlisi*, «Psicología y educación», 25 (Barcelona, EUB, 1992), 164 ps.
- CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA I NAVEGACIÓ DE BARCELONA, *Vocabulari de comerç: oberts al comerç, oberts al món* (Barcelona, Cambra de Comerç de Barcelona, Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, 1991), 279 ps.
- CAMPOS PARDILLOS, Miquel Àngel, *Vocabulari comercial: anglès - català - castellà* (Alacant, Universitat d'Alacant. Departament de Filologia Anglesa, 1992), 108 ps.
- CASAS I ESTIVALES, X. (dir.), *Vocabulari d'odontologia: equivalències català, castellà, anglès i francès* (Barcelona, Doyma, 1991), 384 ps.
- CASASSA, Oriol; RAMIS I CORIS, Joaquim, *Vocabulari de la prescripció: els mots i les locucions d'una recepta* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social, 1991), 77 ps.
- COMISSIONS OBRERES DE CATALUNYA, *Vocabulari de correus i telègrafs* (Barcelona, Comissió Obrera Nacional de Catalunya, 1993), 20 ps.
- CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA, *Vocabulari d'arquitectura* (València, Conselleria d'Educació i Ciència, Colomar Editors, 1993), 63 ps.
- CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA, *Vocabulari d'economia* (València, Conselleria d'Educació i Ciència, Colomar Editors, 1993), 62 ps.
- CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA, *Vocabulari d'enginyeria industrial* (València, Conselleria d'Educació i Ciència, Colomar Editors, 1993), 63 ps.
- CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA, *Vocabulari de dret* (València, Conselleria d'Educació i Ciència, Colomar Editors, 1993), 63 ps.
- DEPARTAMENT DE COMERÇ, CONSUM I TURISME, *Vocabulari de bars i restaurants-bar: català, castellano, français, english, deutsch* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Comerç, Consum i Turisme, 1991), 63 ps.
- DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, *Vocabulari comercial* (Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1989), 63 ps.
- DEPARTAMENT PEDAGÒGIC D'EDEBÉ, *Vocabulari bàsic de la reforma educativa: educació infantil, educació primària, educació secundària obligatòria* (Barcelona, Edebé, 1992), 17 ps.
- FERRER PASTOR, Francesc, *Vocabulari castellà-valencià i valencià-castellà* (València, 10 denes, 1992), 1075 ps.
- FERRO, Xavier; SENAR, Marc, *Vocabulari de matemàtiques: català, castellà, anglès* (Barcelona, Universitat de Barcelona. Servei de Llengua Catalana, 1994), 92 ps.
- GARCIA I SEVILLA, Lluís; GARAU I FLORIT, Adriana, *Vocabulari de la psicologia del condicionament i de l'aprenentatge, amb indicació de la freqüència d'ús dels mots i de llurs equivalències en anglès* (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1991), 109 ps.

- GENERALITAT VALENCIANA, *Vocabulari de física* (València, Generalitat Valenciana, Colomar Editors, 1993), 74 ps.
- GENERALITAT VALENCIANA. CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA, *Vocabulari de matemàtiques* (València, Generalitat Valenciana, Colomar editors, 1993), 78 ps.
- GENERALITAT VALENCIANA. CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CIÈNCIA, *Vocabulari de noms de persona* (València, Generalitat Valenciana, 1991), 90 ps.
- IBORRA, Rafael, *Vocabulari d'informàtica* (València, Conselleria d'Educació i Ciència, Colomar Editors, 1993).
- MARTÍNEZ I ROMERO, Tomàs; MICÓ I CATALÀ, Isabel, *Vocabulari de mitologia* (València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1991), 166 ps.
- MOGA I FERRÉS, Antoni; DOLCET I LLAVERIA, Jordi, *Vocabulari de recursos didàctics i procediments educatius* (Barcelona, La Llar del Llibre, 1991), 201 ps.
- MORAS, Antoni, *Vocabulari bàsic d'art per a l'escola*, «Dossiers 40» (Barcelona, A.A.P.S.A. Rosa Sensat, 1989), 86 ps.
- MUMBRÚ I LAPORTA, Josep [et al.], *Vocabulari de la indústria tèxtil, català-castellà: materials tèxtils, preparació per a la filatura, filatura* (Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya, Servei de Llengües i Terminologia, 1990), 70 ps.
- SALA, Ernesta, *El Vocabulari de Cadaqués* (Barcelona, Parsifal, 1994), 143 ps.
- SILVESTRE I BENACH, Joaquim, *Vocabulari anglès-català de termes econòmics* (Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, 1992), 46 ps.
- TERMCAT (Centre de Terminologia), *Vocabulari d'halterofília* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Termcat, 1992), 1 full plegable.
- URGELL I XAMBÓ, M. Dolors; DURAN I TORT, Carola, *Vocabulari de la gestió del risc financer* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances, 1993), 32 ps.
- Lèxics i glossaris
- BERNAT I JUANÓS, Carles; MARTÍ FERRAR, Robert; PLANAS I DE MARTÍ, Santiago, *Lèxic de maquinària agrícola: català, castellà, anglès, francès: basat en la norma internacional ISO 3339/0* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, 1993), 122 ps.
- CONSELL INSULAR DE MENORCA, *Lèxic dels establiments alimentaris*, «Lèxic», núm. 1» (Maó, Consell Insular de Menorca, 1989), 36 ps.
- COSTA, J. M.; CABOT, P. L. (edició a cura de), *Glossari de corrosió: amb equivalències en anglès, alemany, francès i espanyol*, «Monografies de les seccions de ciències» (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1991), 239 ps.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D'INDÚSTRIA I ENERGIA, *Lèxic de plàstics i cautxús*, «La Indústria a Catalunya» (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament d'Indústria i Energia, 1994), 50 ps.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA, *Lèxic de material d'oficina*, (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1993), 1 full plegable.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT DE CULTURA, *Lèxic de menjars xinesos*, «Cultura. Política lingüística» (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1993), 22 ps.
- GINER I ROURICH, Matilde, *Lèxic dels oficis d'art* (Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1988), 163 ps.
- GOVERN D'ANDORRA. CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA, *Lèxic de restaurants = Lèxico de restaurantes = Lexique de restaurants* (Andorra la Vella, Govern d'Andorra. Conselleria d'Educació i Cultura. Assessorament lingüístic, 1988), 80 ps. + 1 f. pleg.